

CONTRA

nr 4 1985 årg 11 9:-

**Intervju med Carl I. Hagen
från norska Fremskrittspartiet**

USA:s näste president?

**OBEROENDE BORGERLIG
TIDSKRIFT**

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger per år
ISSN 0347-6472

Ansvarig utgivare

Christer Arkefors
Ställföreträdare: Benny Rung

Adress

Box 6082, 102 32 Stockholm.
Telefon 08-54 95 52 (sökrast månd-fred kl
9-12). Även 08-751 56 26.

Prenumeration

49 kronor per år. Inbetalas på postgiro 85 95
89-4 eller bankgiro 261-2638.

Finland: 40 mark per år. Finländskt postgiro
1125 82-9.

Norge: 49 norska kronor per år. Norskt post-
giro 1 99 82 77.

Danmark: 59 danska kronor per år. Dansk
postgiro 1 69 06 98.

Medarbetare

Ordförande: Göta Mölnar

Expedition: Filip Lundberg

Redaktion: Claes Aimgren, Christer Arke-
fors, Anders Fjällström, Carl G. Holm och
Benny Rung.

Övriga medarbetare: Arne Andersson, Dennis
Brinkebock, Bertil Lindblom, Arne Sundström,
Roger Söderqvist, Rune Westin, Monica
Wiegert och Astrid Wikmark samt Allan C.
Brownfeld, Washington och Joachim Bamrad,
Oslo.

Länskontakter

Blekinge: Magnus Bergstrand 0455-114 45

Gotland: Ail Norbäck 0498-102 06

Gävleborg: Grethe Blomgren 026-27 31 23

Glteborgs o Bohus: Eric Bergh 031-48 34 30

D:o Arne Andersson 031-55 43 14

Halland: Lennart Fänk 035-801 24

Halland: Helena Norrgren 035-502 00

Jämtland: Lennart Sundstad 0642-100 49

Jönköping: Carl G. Löverhult 0380-159 90

Kalmar: Bertil Lindblom 0480-862 38

Kopparberg: Fredrik Cailles 023-295 93

Kristianstad: Per Mjönermark 042-519 33

Kronoberg: Bengt Sjöberg 0372-147 21

Malmöhus: Mats Gunnarsson 0418-229 43

Malmöhus: Dietmar Kröhnert 040-97 33 51

Norrbottn: Elisabeth Olsson-Fjällström
0970-141 54

Skaraborg: Frank Wurm 0500-335 44

Stockholm: Rune Andersson 08-758 17 47

Södermanland: Tibor Somogyi 0152-152 62

Uppsala: Maurizio del Bianco 018-46 16 97

Värmland: Jan Collander 0570-660 86

Västernorrland: Hans G. Olsson 0910-358 12

Västernorrland: Herbert Forsström 060-93022

Västernorrland: Stanley Skoglund 060-129694

Västmanland: Ingvar Lundquist 021-330486

Älvsborg: Se Skaraborg

Örebro: Kari-Edvard Hellkvist 0581-132 22

Östergötland: Se Södermanland

Drummark: Peter Hartwig 01-10 88 72

Finland: Roger Westman 915-14 97 06

Finland: Leo Meijer 90-563 34 53

Norge: Joachim Bamrad 02-56 21 56

Ej signerat material har sammanställts av re-
daktionen. Copyright Stiftelsen Contra. Efter-
tryck endast efter överenskommeise.

Presslagd 1985-06-11

Vänersborgs Offset AB, Vänersborg 1985.

CONTRA -NYTT

"Contra är bäst"

"Contra is the best of a handful of courageous conservative magazines trying to salvage the Swedish nation" (Contra är den bästa av en handfull orädda konservativa tidskrifter som försöker rädda Sverige) skriver Allan C. Carlson i nyhetsbrevet *Persuasion at Work* som utges av det ansedda Rockford Institute i Illinois. Till Rockford, som av många anses vara den "svenskaste" staden i USA, skickar vi ett par exemplar av Contra varje gång, och det är dessa som rönt uppmärksamhet hos Rockford Institute.

Vinnare i Contra-korsordet.

Här den rätta lösningen på förra numrets korsord. Priset, en tekanna med svenska flaggan och texten "Sverige fritt från socialism" går till Mats Lindqvist i Karlskoga.

Vi har fått synpunkter på att korsordet var i svåraste laget. Vi prövar därför med en lättare variant denna gång, se sidan 19.

Borsjtj på bokmässan

Sverige har haft sin första bokmessa. Den hölls i Älvsjö i maj. Mässan var helt avsedd för branschens egna. Cirka 3.000 besökare kom till mässan, där de kunde bekanta sig med förlag och andra utställare.

Tyvärr höll sig de stora förlagen undan, vilket gjorde mässan mindre intressant för bokhandlarna. De som kom fick dock möjlighet att träffa en rad små förlag. Bl a Contra, som fanns på plats. Contra bjöd på äkta rysk borsjtj, tillagad av näste Contra-författare, en i Sverige bosatt ryss, vars namn vi skall spara till nästa nummer, när boken finns färdig. Här provsmakar Contras Carl G. Holm den kryddstarka rödbetssoppa.

Intervju med Carl I. Hagen, Fremskrittspartiet:

Inkomstskatten är en cancersvulst

Norge har val sex dagar före Sverige. Det norska stortinget skall väljas på fyra år. För närvarande styr en koalitionsregering bestående av høyre, sentre och kristelig folkeparti. Koalitionen har egen majoritet med ett mandat. Utöver de tre regeringspartierna finns ytterligare ett borgerligt parti, Fremskrittspartiet. Partiet har fyra platser i Stortinget. Man räknar med fler efter höstens val och hoppas att hamna på "vippen", dvs inta en vågmästarposition mellan blocken.

Fremskrittspartiets ledare Carl I. Hagen besökte nyligen Sverige på inbjudan av Contra. Här följer en intervju med ledaren för Norges intressantaste parti, en uttalad förespråkare för skattemässiga libertarianska idéer (liberalistiska kallar partiet dem själv).

Inkomstskatten är en cancersvulst i samhället. Mot en sådan finns bara en lösning, operera bort den, menar det norska Fremskrittspartiets ledare Carl I. Hagen. Den statliga inkomstskatten svarar för bara 3,5% av skatteintäkterna i Norge, så det är ett mycket realistiskt förslag, som de andra partierna dock motsätter sig.

Carl I. Hagen leder ett parti som omvandlats från ett "missnöjesparti" till ett libertarianskt ("liberalistiskt") parti med en genomtänkt politisk filosofi, som tilltalar framförallt storstäderna och ungdomen. I en del opinionsundersökningar har partiet haft 9% av väljar-sympatierna i Norge. Även om man nu lägger lägre räknar man med att i höstens val öka på de för närvarande fyra ledamöterna i Stortinget.

När vi träffades för drygt tre år sedan var Du nöjd med att ni inte hamnat i vågmästarposition, att regeringen inte var beroende av era röster för att få parlamentariskt underlag för sin politik. Du menade att det skulle bli lättare att framföra era egna åsikter i den situationen. Nu strävar ni efter just en vågmästarposition. Varför har ni ändrat er?

—Då var vi nya i Stortinget efter att ha varit borta i fyra år. Nu har vi skaffat oss erfarenhet, nu är vi beredda att ta ansvar. Vårt parti har också utvecklats snabbt. Från början var vi ett renodlat "missnöjesparti" mycket byggt kring Anders Langes person. Nu har vi utvecklat en ideologiskt genomtänkt politik. Vi har blivit ett parti som andra när det gäller organisation, långsiktigt tänkande och väljarinflytande — men åsikterna är fortfarande särpräglade. Vi strävar efter att kunna påverka politiken, och det gör vi bäst från en vågmästarposition.

Fremskrittspartiet har främst gjort sig känt i skattefrågan. Kan Du i korthet beskriva partiets skattepolitik?

—Fremskrittspartiet vill helt avskaffa den statliga inkomstskatten. Den statliga progressiva inkomstskatten är som en kræftsvulst, det är den som skapar de ekonomiska problemen i samhället. De höga marginalskatterna gör att folk är mer intresserade av att jaga avdrag än att bättra på sina inkomster. Den driver upp lönehöjningskraven och leder till skatteflykt. Marginalskatten är boven bakom inflationen. I Norge svarar statsskatten idag för bara 3,5% av statens intäkter! Vi kommer därför inte att drabbas av någon statsfinansiell kris om statsskatten avskaffas.*

Om det är så enkelt som Du säger, hur kommer det sig att de andra partierna inte ställer upp på ert förslag?

—Det är ren demagogi om det viktiga i att beskatta de "rika". De skall betala 70% i skatt. Men för att nå dit flår man 1,5 miljoner norska skattebetalare på marginalskatter över 50%. Det är orimligt. Till saken hör att höginkomstagarna ändå inte betalar någon skatt — de har råd att betala advokater och skatterådgivare för att slippa undan.

Med lägre skatter skulle vi få ett sundare samhälle. Många tar lån idag för att räntan är avdragsgill. Om det inte vore för de höga marginalskatterna och avdragsmöjligheterna skulle exempelvis räntorna vara högre —

*I Sverige är motsvarande tal avsevärt högre, men dock inte högre än 9%.

netto. Vi skulle få förnuftigare beslut både från företag och privatpersoner.

Idag har den norska statsbudgeten ett stort överskott. Det motiveras av att man vill dra in köpkraft för att hålla inflationen nere. Jag menar att det är en felsyn. Det är ett uttryck för planekonomiska tankar. Visst kan vi få inflation på grund av för stora statliga utgifter. Men det gäller när vi har översysselsättning. Den naturliga utgången är då inte att skaffa sig ett stort budgetöverskott utan att dra ner på subventionerna till de olönsamma industrierna.

Norge har det väl förspant genom oljan. De möjligheter oljan ger bör vi använda oss av. Överskottet på oljesidan kan användas för import av industrivaror istället för att backa upp olönsam industri. Det skulle inte behöva slå på sysselsättningen. Det finns stora behov inom exempelvis vårdsektorn.

Jag menar att man skulle kunna använda oljepengarna till att sänka arbetsgivaravgifterna och därmed undvika inflationspressen. Behovet av löneökningar skulle bli mindre.

400% av befolkningen "svag"

Hur ser ni på inkomstfördelningen och politikernas försök att utjämna den?

—Vårt partis grundare Anders Lange frågade varför det var fel att en del lyckades när de allra flesta ändå vill bli rika. Det måste finnas ett mål att sträva efter. Vi tycker att det är rätt att några kan tjäna bra med pengar utan att beskattas orimligt hårt. Det tjänar vi alla på.

Den skandinaviska modellen är alldeles fel. Här inför vi så höga skatter att den breda allmänheten måste få stöd för att klara sin ekonomi. Vi menar att man skall stödja individer som har det svårt, inte hela grupper. Det blir alltför lätt alltför stora bidrag till "de svaga grupperna". De gamla, barnfamiljerna, glesbygdsbefolkningen, storstadsboerna, invandrarna, kvinnorna, de som saknar bil... 400% av Norges befolkning tillhör "de svaga grupperna". Vi menar att stödet bör gå till de individer som behöver stöd, inte till hela gruppen.

Den skandinaviska modellen har en annan brist. Vi förbrukar mer än vi producerar. Det håller inte i längden. Om jag privat skulle vända mig till banken för att köpa en lyxbil så skulle jag aldrig lyckas övertala bankdirektören att min son någon gång i framtiden skulle betala tillbaka. Det vore omoraliskt att handla så — både mot min son och mot banken. Men det är just på det sättet som staten handlar idag!

Den skandinaviska modellen består också av en rad "politikområden". Det finns industripolitik, jordbrukspolitik, fiskeripolitik, arbetsmarknadspolitik, oljepolitik osv. Och i Norge har vi ett departement för var och en av dessa frågor. Vi vill avskaffa dem alla och ersätta dem med ett enda departement: Näringsfrihets- och konkurrensdepartementet.

Vi menar att samhället måste vara sådant att medborgaren betalar skatt med glädje. Vi bör vara överens om de viktiga grunduppgifter som staten skall sköta. Vi bör se till att de sköts utan sköseri. Då blir medborgarna arbetsgivare och byråkraterna effektiva tjänare som gör vad medborgarna vill.

Sänkta skatter, avreglering osv. Det låter som höyres politik, varför behövs ett särskilt parti?

—Høyre pratar vackert. Men följer inte upp vad man säger i praktisk politik. Vi har aldrig haft så mycket regleringar som nu. Marginalskatterna har visserligen sänkts, men bara med 2,5 procentenheter. Jag tror att høyre kan fortsätta ytterligare ett par år och säga en sak men göra en annan. Men i längden håller det inte. Idag är pressen så läst av sina partis sympatier att de små nyanserna som skiljer de traditionella partierna blåses upp, medan de stora principfrågorna försvinner.

Inom Fremskrittspartiet har vi principiella synpunkter på hur skattesystemet skall se ut på lång sikt. Vi vill ta bort beskattningen på produktionsresultatet (beskattningen av vinster och inkomster). Det är fel att belasta det som vi vill se mer av med skatter. Skatterna bör istället ligga på det som sätts in i produktionen, exempelvis en särskild avskrivningsavgift på industrins utrustning. Staten stimulerar då sparsamhet.

Storstadspartiet

Det mest genomreglerade området är jordbruket. Med Norges klimat och förutsättningar skulle jordbruket nästan slås ut om ni införde avreglering — Din kommentar?

—Vi måste skilja på regleringarna inom landet och regleringarna vid gränserna. Inom landet kan vi ta bort alla regleringar även på jordbruksområdet. Marknadsekonomiska lösningar får styra jordbruket inom de ramar som yttre hänsynstaganden ställer upp. Det finns försvarspolitiska skäl för oss att behålla ett visst gränsskydd. I ett krisläge finns det dock ingen anledning att vi skall behålla nuvarande standard. Vi menar att 60% självförsörjningsgrad på livsmedelsområdet vore en rimlig nivå. Det är en bra bit dit. Och jag menar att Norge borde vara öppnare för en ökad import av matvaror — särskilt från u-länderna.

Fremskrittspartiet har sitt starkaste stöd i de stora städerna — varför?

—Det är i de stora städerna som man upplever problemen med lag och ordning intensivast. Det är där man betalar skatt för stöd till andra delar av landet. Det är i de stora städerna som den mest välutbildade arbetskraften finns. Och det är där man har de flesta problemen med regleringarna. Det är också i de stora städerna som de äldre har de svåraste problemen. Även om Fremskrittspartiet vinner mest gehör hos de yngre

väljarna finns det hos dem en stark känsla för de gamlas problem.

Staten kan göra mer

Ni vill trappa ner det statliga inflytandet, finns det områden där staten bör göra mer?

—Ja, vi menar att staten måste göra mer för att slå vakt om konkurrensen. Det finns många områden där hårdare praxis borde råda. Exempelvis på arbetsmarknaden. Fackförbund och arbetsgivarföreningar är ju inget annat än stora karteller, som man försöker motverka på andra områden. Vi vill komma ifrån de centrala avtalen. Lokala förhandlingar mellan företagen och lokala fackföreningar bör istället bli normen. Det finns ingen anledning att hålla lika lön över landet. Det är naturligt att man betalar mer i områden där det är svåra förhållanden. Det är naturligt att en telereparatör i Kirkenes (vid sovjetiska gränsen) får mer betalt än en telereparatör i Oslo. Marknaden kan visa på vilka löneskillnader som är naturliga.

Privatisering

I Sverige diskuteras privatisering livligt. Vad kan privatiseras i Norge?

—Mycket. Det är viktigt att man i sjukvården upplever patienter inte som omkostnader utan som i första hand kunder. Det är grunden för en effektivare vård. Låt gärna folk tjäna rejäla pengar på mer effektiva operationer. Det tjänar alla på. Vi vill skilja försäkringsystemet från tillhandahållandet av vård. Sedan man betalat sin avgift skall man kunna gå till vem man vill för att få sjukvård — betald enligt en av försäkringen fastställd taxa.

Jag tror att det personliga ekonomiska ansvaret och den personliga ekonomiska vinningen är väsentliga för att vi skall få effektivitet i ekonomin. Och effektiv användning av begränsade resurser vill vi ju alla ha.

Den som använder egna pengar för eget bruk använder dem effektivt. Han vet att resurserna är begränsade och han vet vad som behövs. Den som använder egna pengar för andras bruk räkar ut för att pengarna används mindre effektivt. Presenten till släktingen används inte utan åker ner i en byrålåda. Den som använder andras pengar för eget bruk tänker inte alltid på att resurserna är begränsade. Tänk på alla som äter på firmans eller statens bekostnad, de ägnar sig ofta åt överkonsumtion. Vårst är det dock när man använder andras pengar för andras bruk. Då räkar man ut för bägge problemen samtidigt. Och det är just den typen av beslut som politiken handlar om. Att låta politiker förvalta pengar är det dumaste som finns. Det är socialism.

Vi faller inte borgarna

Om ni hamnar i en vågmästarposition och ni kommer i konflikt med regeringen i någon

sökfråga, hur agerar ni då, kan ni tänka er att fälla en borgerlig regering?

—Nej. Vi faller inte en borgerlig regering om alternativet är Gro Harlem Brundtland. Vi kommer att rösta helt enligt vår övertygelse i omröstningarna, men om regeringen ställer kabinetsfråga kommer vi att vika oss. Men regeringen kan bara ställa kabinetsfråga några gånger per år. Hittills har regeringen bara gjort det en gång och det gällde en så bagatellartad fråga som fördelningen av överskottet på norska tipset. När det gäller väsentliga frågor har man inte vågat ställa kabinetsfråga.

Lär av cowboy-filmerna!

Ni har utrikespolitiskt profilerat er som starkt försvars- och NATO-vänliga. Hur ser ni på fredsrorelsen, ubåtarna och försvaret?

—Vi uppfattar fredsrorelsen som ett redskap för Moskva. Fredsrorelsen finansieras till stor del av KGB och de vill ha valuta för sina investeringar. I själva verket är det NATO och försvaret som är den viktigaste fredsrorelsen i Norge.

Jag tror att vi kan lära oss av cowboy-filmernas filosofi. Norge måste vara lätt på avtryckaren. Detta för att Sovjet skall vara försiktiga. De skall alltid vara osäkra på om något skall hända om de prövar på vårt tålmod. Det gäller också u-båtarna. Fremskrittspartiet ansluter sig helt till de tankar som framförs på Contras rockslagsmärken: Sänk dem!

Hur ser ni på Norges medlemskap i NATO och Norges relationer till USA?

—Vi inser att vi måste lita till USA om jordens största totalitära makt — Sovjetunionen — skulle angripa oss. Jag har viss förståelse om USA:s väljare skulle säga nej när vi begär hjälp, eftersom vårt land har fört en alltför USA-kritisk politik. Fremskrittspartiet var det enda parti som stödde USA i debatten om Nicaragua. Vi vill värda Norges relationer till garantien för vår frihet.

Invandrarfrågan

Ni har ibland beskyllts för att vara invandrarfientliga, är det ett påstående som har fog för sig?

—Nej, man har missförstått vårt tänkande. I det nuvarande norska samhället finns en mängd sociala förmåner som vi arbetat ihop till genom att betala avgifter och skatter under lång tid. Det är ett slags försäkrings-system. Man kan inte släppa in folk i Norge utan begränsningar för att omedelbart ge dem fullt socialt skydd. Med nuvarande trygghetssystem blir det orimligt att släppa in dem som inte har betalt "premierna" i systemet. Vi menar alltså att det finns motiv för den ganska restriktiva invandringspolitik som Norge för. En annan sak är att vi naturligtvis är beredda att ta hand om politiska flyktingar.

Personligen har jag funderat på ett alter-

nativ till den restriktiva invandringspolitik som skulle vara förenligt med Fremskrittspartiets ideologiska inställning. Att släppa invandringen helt fri, men att låta invandrarna stå utanför det sociala trygghetssystem som de inte betalat för. Det finns dock idag små utsikter att vinna gehör för en sådan politik.

U-hjälp en privatsak

Fremskrittspartiet vill avskaffa den statliga u-hjälpen, kan Du motivera det?

—Vi utgår från vår principiella inställning att staten skall använda så lite tvångsmedel som möjligt mot medborgarna. Och att skatterna skall vara så låga som möjligt. Vi tycker att u-hjälp är bra — om den används på rätt sätt. Vi vill att det norska folket skall ge u-hjälp. Men en u-hjälp som man bestämmer om själva. Däremot menar vi att det är fel att använda tvångsmässigt uttaxerade medel som u-hjälp.

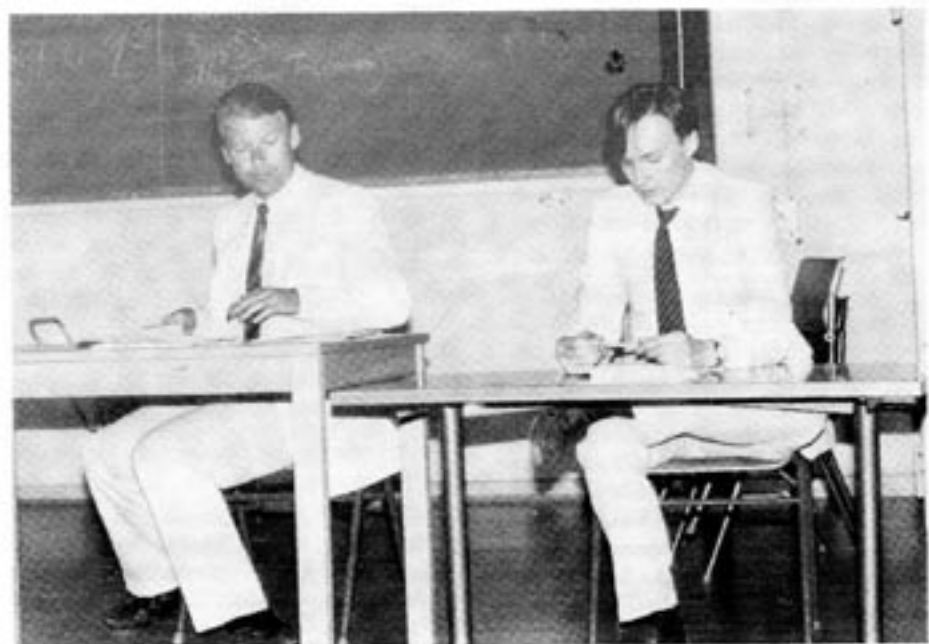
På det praktiska planet har vi också drivit frågor som skulle ha gynnat u-länderna långt mer än mycket av u-hjälpen. Vår viktigaste insats är att köpa u-ländernas varor. Att möjliggöra för dem att använda sin främsta konkurrensfördel, den billiga arbetskraften. För en tid sedan blev det protester och importstopp när det började komma corned beef från Botswana. Marknaden skulle skyddas åt de norska bönderna. Det är fel, släpp in mer importerade jordbruksvaror från u-länderna. Vi tycker också att det är fel att biståndet inriktas på modern maskinutrustning. U-ländernas fördelar ligger i den billiga arbetskraften, inte i förmågan att utnyttja moderna maskiner.

Vi står långt till höger

Står ni längst till höger på den politiska skalan?

—För att svara på frågan måste vi först definiera den politiska skala vi talar om. Om vi talar om en höger-vänsterskala där fascism och kommunism är längst till vänster, eftersom de representerar de hårdaste statliga styrningarna av individen och där ren anarki står längst till höger, eftersom det innebär total frihet för individen, om vi använder en sådan skala så står vi långt till höger, närmast till vänster om den rena anarkin.

Carl I. Hagen är ett namn att räkna med i norsk politik, även om svenska massmedia betraktar honom mycket skeptiskt, och helst inte alls vill skriva om honom. (När pressen bjöds in till ett möte med Carl I. Hagen i Stockholm förklarade man från Svenska Dagbladet att arrangörerna skulle vara "glada över att SvD inte ville bevaka mötet, eftersom det var så komprometterande för arrangörerna". Att seriöst bevaka vad som händer i våra grannländer står inte på dagordningen för svenska massmedia. Den som vill bilda sig en egen uppfattning får därför lov att vända sig direkt till den norska källan. Exempelvis genom att läsa Carl I. Hagens bok *Aevrlighet varer lengst*, utgiven av Aventura forlag, Arbiensgt 7, N-0253 Oslo 2, Norge.

Carl I. Hagen talade om friheten och skatterna vid ett Contra-möte på Vasa gymnasium i Stockholm. Här tillsammans med Contras Filip Lundberg under den avslutande frågestunden.

Contra-intervju med Contras-ledaren

Vi är inte kontrarevolutionärer, men vi är contra slaveri, det säger ledaren för FDN ("Contras") i Nicaragua i en intervju med Joachim Bamrud. Det är FDN som kämpar för Augusto Cesar Sandinos nationalistiska och demokratiska ideal, Sandino var antikommunist och skulle aldrig ha samtyckt till sandinisternas politik, menar Adolfo Calero Portocarrero.

— Vi är inte kontrarevolutionärer. Bara contra slaveri. Vi är för Augusto Cesar Sandinos och revolutionens sanna ideal — ideal som sandinisterna har svikit.

Det är Adolfo Calero Portocarrero som säger detta. Calero är högste ledare för den största guerillarörelsen i Nicaragua, Fuerza Democratica Nicaraguense (FDN — Nicaraguas demokratiska styrkor), som han har lett sedan organisationen grundades i december 1982.

Calero fängslades flera gånger under diktatorn Anastasio Somoza Debayle för sin verksamhet som oppositionspolitiker. Efter revolutionen ledde han Partido Conservadora Democratica (PCD — Demokratiska konservativa partiet) tills han inte längre såg någon framtid för en demokratisk opposition i Nicaragua och tillsammans med sex andra tog initiativet till FDN.

Bland styrelseledamöterna i FDN finns också Indalecio Rodríguez Alaniz — en av initiativtagarna till Frente Sandinista de Liberación Nacional (FSLN — Nationella sandinistiska befrielsefronten) som ursprungligen stod för Sandinos icke-marxistiska nationalistiska ideal.

Trots att den 53-årige Calero har mycket större inflytande än Eden Pastora är det den sistnämnde som varit mest känd i Skandinavien. Här en intervju som jag gjorde med Calero i hans hem i Miami i Florida, där han bor i exil sedan 1982.

Vilket är FDN:s mål?

— Vi står för de nationella och patriotiska ideal som Augusto Cesar Sandino hade. Därför motsätter vi oss sandinistledarna som svikit de idealen. Vi tvekar inte att säga att sandinistledarna skulle ha fördömts av Sandino om han var i livet. Sandino var en nationell patriot, inte kommunist. Därför fördömde han prosovjetiska kommunister som Augusto Farabundo Martí i El Salvador. I slutet av 1920-talet ockuperade amerikanska marinsoldater Nicaragua. Farabundo Martí begav sig till Nicaragua för att kämpa tillsammans med Sandino mot amerikanerna.

Men efter två år skickades Farabundo Martí hem av Sandino. Han ville inte att guerillans nationella profil skulle ersättas av en kommunistisk.

FDN vill att Nicaragua skall få full yttrande-frihet utan censur och statskontroll över pressen och full organisationsfrihet för alla sociala, politiska och fackliga organisationer. Vi vill också ha full religionsfrihet för alla individer och religiösa institutioner. Vi vill ha direkta, fria och rättvisa val och att Nicaragua skall ha ett försvar och en polis som är underordnade civila myndigheter och inte knutna till något politiskt parti. Sandinisterna har, som bekant, upprättat en sandinistisk — och inte en nationell — militär och polis. Detta samtidigt som sandinisterna är ett politiskt parti.

Relationerna till Pastora

Vilka är relationerna till Alianza Revolucionario Democrática (ARDE — Den demokratiska revolutionära alliansen) — den andra stora guerillarörelsen i Nicaragua?

— Vi har nyligen upprättat ett formellt förbund med den del av ARDE som leds av Alfonso Robelo och en annan guerillarörelse, Misurasata, som leds av Steadman Fagoth och huvudsakligen består av Miskito-indianer. Med den del av ARDE som leds av Eden Pastora har vi inga formella förbindelser, men våra trupper har samarbetat vid enskilda operationer. De samtal jag förde med Pastora här i Miami för en tid sedan präglades emellertid av stor enighet och hjärtlighet och kan betyda ett framtida förbund.

Vilka chanser har FDN och ARDE att störta sandinisterna?

— När FDN grundades hade vi 1.500 man. Idag har vi nästan 15.000 och ökar varje dag. Därtill kommer de andra guerillarörelserna. Pastoras ARDE-styrkor har 4.000-5.000 man, Misurasata mellan 2.000 och 3.000 man. Robelos ARDE-styrkor har runt 100 man. Sammanlagt betyder det 20.000 man i guerillastyrkorna, och antalet ökar

hela tiden. Det har varit möjligt trots sandinisternas överlägsna antal och utrustning.

Nicaraguas president Daniel Ortega sa nyligen att 1985 skulle bli det år då guerillan antingen tog kontrollen eller krossades. FDN menar emellertid att 1985 skall bli det år sandinisterna förlorar makten. Det som händer i staden Nagarote nära Managua är bara en början. Landsbygdsbefolkningen motsatte sig sandinisternas nya värnpliktslag. På grund av protesterna måste sandinisterna sätta in trupper och förklara undantagstillstånd. När liknande uppror sprider sig kommer det att ske snabbt. När vi ser sådana fall av orädd opposition känner vi att allt pekar mot en slutuppgörelse med sandinisterna.

Sedan i fjol sommar har vi inte fått någonting stöd från USA. Vi behöver stöd, men stödet kommer inte att vara avgörande för de fortsatta kampen. FDN existerar på sin egen grund, och det är våra egna styrkor. Vi ta gärna emot stöd från vilket demokratisk land som helst och från privata källor runtom i världen. Det har spekulerats om att vi skulle få stöd från länder som Chile, Guatemala, Argentina, Taiwan och Sydkorea. Men det är påståenden som jag kategoriskt kan avvisa. Men vi har fått stöd från privatpersoner och organisationer i Latinamerika och USA.

FDN och Somoza

I internationella media hävdas det att FDN har många somozister i sina led. I vilken utsträckning har somozister inflytande på FDN?

— Det finns över huvud taget inget somozistiskt inflytande i FDN. För det första är Somoza död och begravd. För det andra är genomsnittsåldern på FDN-soldaten 18-19 år. Dvs personer som var barn under Somoza. Jag själv fängslades flera gånger på grund av min verksamhet som oppositionspolitiker och initiativtagare till proteststrejker under Somoza.

Jag räknar med att ungefär en procent av FDN:s styrkor på ett eller annat sätt har varit kopplade till Somozas nationalgarde. Av dessa var 90% meniga. Av våra 500 grupper leds 23 av tidigare medlemmar i nationalgardet. Men låt oss då inte glömma att medlemskap i nationalgardet inte automatiskt var samma sak som delaktighet i tortyr och annat som Somoza nyttjade sig av mot oppositionen. Nationalgardet var

Adolfo Calero Portocarrero menar att den fredliga demokratiska oppositionen i Nicaragua saknar framtid under sandinisterna. Det behövs väpnade insatser för att upprätta ett demokratiskt samhälle. Sandinisternas politik leder direkt mot ett totalitärt samhälle.

också en nationell försvarsstyrka. Inte en enda av våra medlemmar har personligen anklagats för övergrepp under Somoza.

Att tidigare medlemskap i nationalgardet inte är detsamma som stöd till Somoza har sandinisterna själva visat genom utnämningar efter revolutionen. Den förste försvarsministern var tidigare överste i nationalgardet och chefen för sandinisternas flygvapen var tidigare medlem i nationalgardet. Det är bara två av många exempel.

När vi och andra anti-sandinister ändå kallas "somozister" av sandinisterna så påminner det mig om Somoza. Han kallade alla oppositionella för kommunister. T o m ärkebiskopen i Managua, Miguel Obando y Bravo kallades "medlöpare" och "Comandante Miguel" (underförstått att han ingick i sandinistguerrillan). Idag beskyller sandinisterna samme Obando för att vara "imperialist-lakej" för att han återigen fördömer den totalitära politiken i Nicaragua.

FDN har konsekvent vägrat att samarbeta med alla tidigare Somoza-medarbetare. Vi har också vägrat att ta emot ekonomiskt, militärt och politiskt stöd från Somoza-vänliga personer och grupper.

Mord på oskyldiga

En rapport som nyligen blev känd genom *New York Times* hävdar att FDN-medlemmar skall ha gjort sig skyldiga till våldtäkt, tortyr och mord på obehövade civila.

— Vi håller på att undersöka om det skett sådana övergrepp. Om det har skett har det skett utan att ledningen för FDN har känt till det eller gett sitt stöd. De FDN-medlemmar som befins skyldiga till disciplin-brott kommer självklart att straffas.

Men sandinisterna beskyller oss hela tiden för liknande övergrepp. Men om vi medvetet begick övergrepp mot bönder och civila

skulle det betyda självmord för FDN. Ingen guerillarörelse kan hoppas på seger om den inte vinner lokalbefolkningens förtroende. FDN är beroende av livsmedel och under rättelser från bönder och civila. Och våra styrkor består nästan helt av bönder — den grupp som sandinisterna beskyller oss för att mörda. I Nicaragua är hela samhället på väg att militariserar. Militärbaserna upprättas vid fabriker. Och när vi angriper sådana baser beskylls vi av sandinisterna för att angripa "ekonomiska mål".

Kan man, som många vill, förklara sandinisternas marxistiska politik med trycket från USA?

— De som gör det glömmer att sandinisterna under de sex första månaderna efter revolutionen fick 120 miljoner dollar från USA — mer än Somoza fick på tjugo år! Jag kommer förresten ihåg hur gott samarbetet var mellan USA:s dåvarande Managua-ambassadör och sandinisterna under den första tiden efter revolutionen. Men trots detta kom sandinisterna från första början med offentliga uttalanden om vad de förväntade sig. Och det har de fortsatt med. Enligt *Newsweek* förklarade Tomas Borge, en av sandinisternas främsta ledare, under ett besök på Kuba nyligen, att man "inte kan vara sann revolutionär i Latinamerika utan att vara marxist-leninist". Sandinisterna har systematiskt arbetat — och fortsätter att göra det — för sina mål, oavsett vad andra — inklusive USA — anser. De har brutit sina löften till OAS (de amerikanska staternas organisation) från juni 1979 om pluralism och demokrati. Oavsett vilken politik USA för kan inte löftesbrotten skylas över.

På frågan i vilken utsträckning Kuba är engagerat i Nicaragua framhåller Calero att det finns cirka 20.000 kubaner i Nica-

ragua. Dessutom finns 5.000 ytterligare från Östeuropa (inklusive Sovjet), Chile, Argentina och Uruguay. (Från de tre sistnämnda länderna rör det sig om frivilliga). Calero menar att det stora utländska engagemanget beror på att sandinisterna blivit "inne" för kommunister världen runt.

Fredlig opposition

Calero menar vidare att den fredliga demokratiska oppositionen har föga framtid i Nicaragua så länge sandinisterna sitter vid makten.

— Därför flyttade *La Prensa*-redaktören Pedro Joaquín Chamorro Varríos utomlands, hävdar han. Chamorro tänker inte återvända förrän landet fått yttrandefrihet igen. Det kommer, enligt Calero, inte att ske under sandinisterna. Praktiskt sett finns det inget utrymme för opposition mot sandinisterna. Det enda sättet som det går att förändra Nicaragua på är genom en bred kampanj som innefattar väpnat motstånd och politiskt-civilt motstånd, säger Calero och fortsätter. — Det är viktigt att alla oppositionsgrupper samordnar sin verksamhet. Innan valet i november stödde vi de partier som hade Arturo Cruz som presidentkandidat, men eftersom vårt stöd till Cruz uppfattades som ett hinder för den "nationella dialogen" drog vi tillbaka vårt stöd.

Idag utkämpas två krig: Ett propagandakrig och ett väpnat krig. Hittills har det verkat som om sandinisterna är på väg att vinna propagandakriget. Men som ett pussel håller nu bitarna på att komma på plats. Fler och fler i Nicaragua och världen inser sandinisternas verkliga mål: ett totalitärt samhälle. Bara några få såg pusslets hela bild från början. Jämför med USA och stora delar av Europa under 1920- och 1930-talen: Det var bara de mest klarsynta som genomskådade Hitlers mål. Men både för Tyskland då och Nicaragua idag gäller Lincolns ord: "Du kan lura en del för en tid. Men du kan aldrig lura hela befolkningen hela tiden." Vi menar att medan vi utkämpar det väpnade kriget mot sandinisterna utkämpar fredliga oppositionsledare som Arturo Cruz krig mot sandinisternas propaganda.

Hur ser du på valet som hölls i november?

— Lika innehållslösa som val i Östeuropa. Sandinisterna menar tydligen samma sak med ordet val som man gör i exempelvis Östtyskland. Också där finns andra partier än kommunistpartiet. Men i praktiken är alla partier lojala mot regeringen och det är alltid självklart att kommunistpartiet vinner. Valet i Nicaragua var mer en politisk manöver än ett val. Glöm inte att nicraguanerna genom fördelningen av ransoneringskorterna tvangs rösta och att ett oppositionsparti inte fick tillstånd att dra sig tillbaka från valet. När man dessutom vet att sandinisterna stod för alla praktiska arrangemang i anslutning till valet *samtidigt* som de själva

Forts på sid 17

Bli Jack Kemp USA:s näste president?

Ronald Reagan har börjat på sin andra och sista fyraårsperiod som amerikansk president. Vem kan ta upp Reagans politiska mantel när det drar ihop sig till val 1988? Den som lättast vinner Reagans väljare heter Jack Kemp.

Av de 435 medlemmarna i representanthuset är det inte många som har politiskt inflytande utanför sitt eget utskott. Man kan räkna dem på ena handens fingrar: talmannen, majoritetsledaren, minoritetsledaren och... Jack Kemp. Ledamöterna i representanthuset brukar inte uppmärksammas i media så att de får eget inflytande. Det är inte bara så att media struntar i dem när de talar om annat än sådant som rör det egna utskottet. Seden i representanthuset motarbetar kraftigt att ledamöterna över huvud taget skall agera utanför utskotten.

Jack Kemp är ett undantag. Nu inne på sin sjunde period som representanthusledamot från en förort till staden Buffalo i delstaten New York. Jack Kemp var en av männen bakom skattesänkningarna för att öka efterfrågan 1981 och han var en av männen bakom lagstiftningen om "företagszoner". Han är en av de mest uttalade kritikerna mot amerikanska Riksbanken (Federal Reserve Board) och han förespråkar guldmyntfot. Han har medverkat i en rad internationella organ och tjänstgjort som rådgivare till Kissingers kommission om Centralamerikapolitiken. Han sammankallade en förkonferens till den internationella valutakonferens som hölls i Williamsburg förra året med deltagande av utrikesminister George Shultz, Henry Kissinger, dåvarande finansministern Donald Regan, chefen för västtyska centralbanken osv.

Kemp är ett av de främsta namnen som presidentkandidat för republikanerna 1988. Inga andra representanthusledamöter har under senare år ansetts ha några chanser. Man måste gå femtio år tillbaka i tiden, till John Nance Garner från Texas som var representanthusets talman och 1932 kämpade mot Franklin D. Roosevelt ända fram till partikonventet. Senast en person som byggt upp sin politiska bana i representanthuset blev president var 1896 — William McKinley — men han var guvernör när han valdes.

Kändis som fotbollsspelare

Representanthuset är ingen rekryteringsbas för presidentkandidater. Varför har då Jack Kemp kommit så långt?

Början på hans politiska karriär var inte märkvärdig. 1970 ställde han upp i en valkrets som hade svag republikansk majoritet mot en udda lokal demokratisk politiker. Demokraterna i valkretsen var inbördes svårt splittrade. Kemp fick å sin sida entusiastiskt stöd från Vita huset och hjälp med professionell kampanjledning, men klarade trots det bara 52% av rösterna. Men det var sista gången som det var jämnt. Från 1972 har han aldrig fått mindre än 72% och i genomsnitt 79%! (Republikanska presidentkandidater i Kemps distrikt har fått nöja sig mindre än 55%).

Han har alltså en stark hemmabas, men det räcker inte för politisk framgång. Det finns åtskilliga representanthusledamöter i samma situation som Kemp som är okända utanför Washington och den egna valkretsen.

En fördel som Kemp haft över andra politiker med nationella ambitioner är att han varit kändis som fotbollsspelare (amerikansk fotboll). Han har varit proffs och tagit hem tre amerikanska mästerskap — hans namn var välkänt hos allmänheten. Det var lättare för Jack Kemp än för andra att vinna medias uppmärksamhet.

Utbudsekonomin

Men det räcker inte för att förklara Kemps nuvarande ställning. Han fick tillbringa sina första år i kongressen i obetydliga utskott, tillräckligt länge för att hans namn som fotbollsspelare skulle falla i glömska. Och när han till slut blev en politisk kändis var det för en idé vars tid skulle komma senare. Idén var utbudsekonomi och det som kallades för "Kemp-Roth tax cut bill" (Kemps och Roths skattesänkingsmotion) 1977.

Kemps första insats i den ekonomiska politiken hade han gjort två år tidigare med en investeringsstimulansmotion. Det var ett republikanskt alternativ till demokraternas Humphreys och Hawkins' motion. Kemp lyckades få 136 andra ledamöter att under-teckna motionen. Ingen tyckte att den innehöll något ekonomiskt nytänkande: Kemp ville ge skatteförmåner till företagen för att stimulera investeringarna och därmed öka sysselsättningen. Men Kemps förslag hade börjat få ett nytt ideologiskt innehåll när en ung ekonom — Paul Craig Roberts — hade anställts vid Kemps kontor i representanthuset 1975.

I september 1975 publicerade Washington Star en artikel av Jack Kemp. Roberts hade skrivit ett utkast till artikeln och fått hjälp av Norman Ture, som senare hamnade på finansdepartementet under Reagan. Artikeln argumenterade i utbudstermer för investeringsstimulansen och krävde sänkningar av marginalskatterna. Jude Wanniski vid Wall Street Journal uppmärksammade Kemps artikel och träffade flera gånger tillsammans med Arthur Laffer Kemp. Laffer och Wanniski kunde konstatera att Kemp var väl insatt i utbudsekonomin tänkande och Wanniski började i Wall Street Journal framställa Kemp som förgrundsfigur i en revolution i det ekonomiska tänkandet.

Efter det var Jack Kemp inte längre en f.d. fotbollsspelare som blivit bortglömd representanthusledamot. Han ledde kampen för ett ekonomiskt reformprogram som hade stöd från landets mest inflytelserika tidning. Han lyckades inte bara få republikanska partiet att anta förslaget som partiets linje, han fick också bägge husen i kongressen att anta förslaget 1980 (men president Carter inlade sitt veto). Han fick den blivande presidenten Ronald Reagan att ta upp förslaget som ett vallöfte. Kemp-Roth-motionen blev kärnan i Reagans ekonomiska program 1981.

Alternativet till Bush

Under tiden blev representanthusledamoten från Buffalo en kändis över hela USA. Han talade gång på gång för pressen och etermedia. Time, Newsweek, People, US News, Business Week, Reader's Digest, alla de mest betydelsefulla tidningarna skrev om Jack Kemp. Och de började lyssna till vad han hade att säga också i andra frågor än skatter. Det finns många representanthusledamöter som står för genomtänkta åsikter i många frågor. Men media intresserar sig inte. Men med Kemp blev det annorlunda.

Sedan började den politiska uppbyggnaden. Folk började tala om honom som en framtida presidentkandidat. Man ansåg

att han skulle ställa upp för en plats i senaten eller som guvernör i staten New York, som ett steg på väg mot presidentposten. När han vägrade talade en del om politisk feghet. Men hans position som huvudalternativ till George Bush för republikanerna 1988 befästes.

Idag är Kemps politiska huvudintressen skatter, ekonomisk tillväxt, valutafrågor och Centralamerika. Den första och sista av de frågorna stod i centrum för 1984 års presidentvalskampanj och ingen var vid sidan av presidenten mer framgångsrik som republikansk talesman i dessa frågor än Jack Kemp. Men Kemp har haft en annan uppfattning än Reagan i några centrala frågor. Han motsatte sig 1982 års skattehöjningar, vilket föranledde en storm av protester från "högare regeringstalesmän". Kemp har också vägrat att ställa upp bakom ett av Reagans politiska favoritprojekt, ett författningstillägg om en balanserad budget. Kemp säger rakt på sak att han inte tror att det går att formulera ett meningsfullt författningstillägg. I den frågan har han inte råkat ut för samma kritikstorm som i den andra. Men han driver inte heller sin åsikt särskilt hårt. Presidenten är nästan ensam i regeringen om att stödja förslaget.

Kemp motsätter sig bestämt den allmänt omfattade tanken att bara en rejäl skattehöjning kan skapa en balanserad budget under Reagans andra mandatperiod. Tvärtom, menar Kemp, en skattehöjning som skulle nå så långt måste vara så stor att den skulle slå ihjäl den ekonomiska tillväxten och föra USA tillbaka in i stagflationsekonomi, den som var orsaken till underskotten från början. Kemp har pekat på hur statens inkomster ökar när tillväxten i ekonomin ökar. Den gås som lägger gyllene ägg heter ekonomisk tillväxt. Demokraternas Mondale och hans pragmatiska allierade inom det republikanska partiet talar för skattehöjningar, något som skulle leda till att man vred nacken av gåsen. Kemp och hans närmaste allierade, Trent Lott från Mississippi och Robert Kasten från Wisconsin, lyckades förstärka formuleringarna om skatter i det republikanska valprogrammet 1984.

Ett annat inslag i Kemps skattepolitik är förenkling och reform. Tillsammans med senator Kasten har han utarbetat en plan för att uppnå detta mål. Kemp-Kasten-planen syftar till att kraftigt skära ned marginalskatterna samtidigt som undantagen och avdragsmöjligheterna begränsas kraftigt. (Det

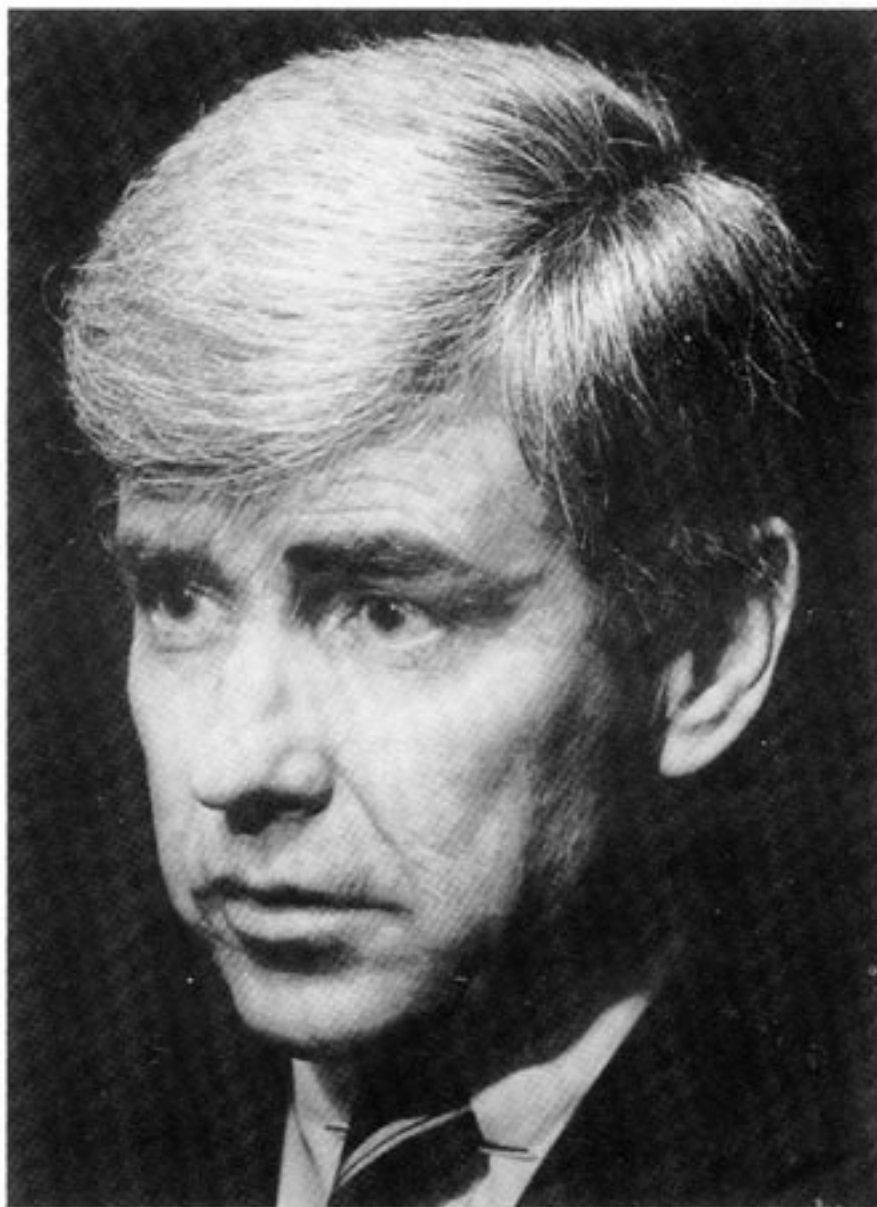
förslaget har stoppats i representanthuset.

Två aspekter på förslaget belyser Kemps politiska och ekonomiska tänkande. Den ena är hans synpunkt att svarta bör stödja republikanerna i eget ekonomiskt intresse. Inför medborgarrättsorganisationen Urban League uttryckte han saken så att bara

ekonomisk tillväxt erbjuder fattiga svarta en realistisk väg bort från fattigdomen — och bara Reagans och Kemps politik kan leda till ekonomisk tillväxt. Det är en väsentlig skillnad i Kemps inställning och demokraternas eller vänsterrepublikanernas. Där vill man ge de svarta riktad ekonomisk stöd. Kemp är annars den konservativa republikan som har de bästa kontakterna i de svartas organisationer.

Den andra aspekten på företagszonförslaget är hur han vill använda sig av statliga åtgärder — exempelvis ändringar i skattelagstiftningen — för att lösa sociala problem. Det är inte bara fråga om att ta bort hinder utan att införa stöd som får människor att handla annorlunda än de gör idag. Libertarianskt inriktade konservativa tycker att en sådan politik är tveksam och litar mer till marknadskrafterna. Men Kemp menar att vissa sociala problem är så trängande och så fjärran från marknadslösningar att man helt enkelt inte kan vänta på att marknaden skall ordna saken.

En valutareform har sedan länge legat Kemp näs-

är den väg Ronald Reagan slagit in på i maj 1985). Förslaget innehåller en enhetlig skattesats för alla inkomster över "fattigdomsstrecket" och en kraftig förenkling av företagsbeskattningen. Kemp har återigen gått i spetsen för en fråga som stått i centrum för det politiska intresset.

Kemps initiativ på det ekonomiska området, vid sidan av de hittills nämnda, har varit "företagszonerna", ett förslag som han lade fram tillsammans med den vänsterinriktade demokraten Robert Garcia från New York. Förslaget innebär lån till låg ränta och skatteförmåner för företagare som startar företag i städernas centrala delar. Senaten har två gånger antagit Kemp-Garciamotionen och fått presidentens stöd, men

tan lika varmt om hjärtat som skattereformen. Sedan åtminstone 1978 har han förespråkat någon form av återgång till guldmyntfoten — med Kemps ord "att definiera den amerikanska dollarn som en viss mängd guld och göra sedlar och tillgodohavanden inväxlingsbara i guld vid anfordran". Bara på det sättet kan det internationella valuta-systemet återvinna den stabilitet som gick förlorad när Bretton Woods-överenskomsten upphörde att fungera i början av 1970-talet.

En sådan reform skulle förvisso minska amerikanska riksbankens (Federal Reserves) makt. Kemp ser med stor misstro på Federal Reserve. Särskilt gärna skulle han vilja se att institutionen upphörde att operera på

marknaden och upphörde att ställa upp mål för penningmängden. Kemp förespråkar direkta ingrepp mot Federal Reserve, främst för att han tror att det är lättare att vinna gehör för sådana än för guldmyntfoten.

Kemp varnade i augusti 1983 för att Paul Volcker och hans medarbetare i "Fed" ställde till det för "den sovande jätten kongressen" genom att konsekvent driva en högräntepolitik. Kemp reagerar inte så mycket mot den höga räntan i sig, som mot den bakomliggande ekonomiska teorin som verkar gå ut på "att ekonomisk tillväxt förorsakar inflation och inflation förorsakas av att för många människor är i arbete". Kanske inte så välformulerat, men klyftan mellan Kemp och Volcker framgår klart.

Synpunkter på u-hjälpen

På ett närliggande område är Kemp utskottsledamot i ett utskott som behandlar åtminstone två frågor där han kommit i konflikt med Reagan-administrationen. Det gäller USA:s stöd till internationella valutafonden (IMF) och det amerikanska biståndsorganet AID.

Kemp motsätter sig valutafondens försök att påtvinga vissa u-länder åtstramningsåtgärder. Ett exempel var IMF:s krav på Jamaica, inte bara att skära ned statsutgifterna utan att också öka skatterna. För en anhängare av låga skatter som Kemp var detta naturligtvis mycket irriterande, särskilt som han menar att ekonomiska incitament är minst lika viktiga i u-länder som i USA. Vreden förstärktes när Kemp upptäckte att AID höll inne u-hjälpen för att tvinga Jamaica att följa IMF-kraven.

I ett brev till utrikesminister Shultz fördömde Kemp båda organen. Han pekade på hur felaktigt det var att kräva att Jamaica skulle gå rakt emot den politik som fördes av Reagan och lovade att han skulle lägga fram förslag som skulle hindra att amerikanskt bilateralt bistånd skulle kunna göras beroende av multinationella organisationers politik — han syftade då på IMF. Han lade fram förslaget som antogs med tillägg av ett enda ord. Biståndet kan inte dras in *enbart* av de skäl som Kemp nämnde.

Redan innan denna fråga kom upp hade Kemp visat sitt missnöje med IMF genom att försöka stoppa ett amerikanskt tillskott till IMF på 8,4 miljarder dollar. Tillskottet antogs så småningom av kongressen efter intensiva påtryckningar från regeringen, men först sedan Kemp och hans anhängare lyckats uppskjuta beslutet i fem månader.

Centralamerikapolitiken

Om Kemp har förorsakat problem för administrationen när det gäller internationell ekonomisk politik (och i Mellersta östern där han bestämt motsätter sig vapenförsäljning till arabländerna) så har han varit en klippa för regeringen i Centralamerika-frågan. Han tjänstgjorde som rådgivare till

Kissinger-kommissionen 1983 och han ställde inte bara sig bakom kommissionens rekommendationer, han angrep också de demokratiska motståndarna mot ökad hjälp till El Salvador. I en artikel i Washington Post menade han att det var "uppsvevande" att "en del ledare" i Franklin Roosevelts och John F. Kennedys parti blivit isolationister när det gäller en region som är så central för USA:s säkerhetspolitiska intressen. I utskottet har han intensivt kämpat för presidentens förslag om ökad hjälp till El Salvador.

Den enda punkt där Kemp avvek från Kissinger-kommissionen var när det gällde att knyta hjälpen till förbättringar för de mänskliga rättigheterna. Kemp menade att det var fel att bortse från både de amerikanska intressena och det salvadoranska folkets möjlighet att försvara friheten på grund av brott mot de mänskliga rättigheterna som ändå måste framstå som obetydliga vid en jämförelse med vad som skulle inträffa om kommunisterna kom till makten.

Kemp klagade också på kommissionens intresse för statlig ekonomisk och social politik, något som indikerade "ett beroende av centralplanering och omfördelning av välfärd på ett sätt som redan gjort stor skada för regionens tillväxtpöjligheter". Han pekade istället på behovet att stödja privat sparande och privata investeringar genom lägre skatter och ökat utrymme för privata initiativ.

Även om Kemp inte varit helt framgångsrik i sina försök att få majoriteten att anta en utbudsekonomisk inställning till Centralamerikas ekonomiska behov, så har hans åsikter påverkat politiken. Det var Kemps inflytande som ledde till att kommissionen skrev att jordägare som fått sin egendom exproprierad måste få "full kompensation" för den mark som beslagtogs och att de nya ägarna skulle få "full och överlåtbar äganderätt till den nya marken". Inget av dessa villkor gäller enligt det jordreformprogram som startades på inrådan av Carter-regeringen 1980.

Hårda tag för Federal Reserve Board

Kemp har tillsammans med Trent Lott motionerat om att Feds kommitté för marknadsoperationer skall förpliktigas att omedelbart offentliggöra sina beslut och att finansministern skall ingå i den kommittén. Det har ännu inte blivit något resultat av motionen, men den uppfattas som en vink om att kongressen kan börja utöva tryck mot Fed.

I det republikanska valprogrammet 1984 fick Kemp in synpunkter på valutapolitiken som ligger nära hans egna, utan att de direkt ger stöd för tanken på en guldmyntfot: "Federal Reserve Boards destabiliserande verksamhet måste upphöra. Vi behöver samordning mellan finans- och penning-

politik, snabb information om Feds beslut och ett slut på osäkerheten om pengar och krediter. Guldmyntfoten kan vara ett sätt att förverkliga Federal Reserves ambition att med penningpolitiska medel åstadkomma prisstabilitet."

Synpunkterna på Feds penningpolitik är inte något som Kemp och hans anhängare är ensamma om. Majoritetsledaren i representanthuset Jim Wright är bara en av alla de demokrater som vill ha hårdare kontroll över Fed. Kemp kan räkna med åtskilligt stöd från bägge partierna.

Kandidaterna radar upp sig inför 1988

I en artikel om 1988 års presidentval nyligen placerade David Broder Jack Kems namn tillsammans med George Bush, Howard Baker och Robert Dole. Den listan är inte märkvärdig, den är allmänt omfattad. Vad som är värt att notera är att Kemp är den ende som kan väcka gehör hos Reagans anhängare. Om det vore primärval idag skulle alla de övriga kämpa med varandra om stöd från vad som skulle kunna kallas Gerald Ford-flygeln av partiet — och Kemp skulle ha lättare att ta sig fram till nomineringen än någon som inte innehåft presidentposten, åtminstone så långt tillbaka man kan minnas. Om vi bortser från möjligheten att George Bush skulle bli president före 1988 blir Kemp republikanernas kandidat. Ideologiskt och programmässigt står han i mitten av det republikanska partiet idag. De andra som nämndes av Broder skulle vara populärare hos media, men det skulle knappast vara avgörande. Kemp befinner sig där väljarna finns och där de sannolikt kommer att finnas för många år framåt.

Även om han inte är lika vinnande till sitt sätt som Ronald Reagan (vem är det?) så har han flera nyckelegenskaper som Reagan saknade före 1980. En är att han har erfarenhet från rikspolitiken. Och när det börjar dra ihop sig till primärval 1987 har han sexton års erfarenhet från kongressen. Han förmedlar också ett intryck av fysisk och intellektuell energi. Han har heller inte agerat — i motsats till Ronald Reagan — på ett sätt som skulle kunna få tidningar att stämpla honom som "extremist". Han är populär hos arbetarväljare och minoriteter, vilket gör att ingen motståndare, vare sig demokratisk eller republikansk, skulle kunna beskylla honom för att vara mot de fattiga, mot de svarta, mot arbetarna osv.

För några år sedan frågade Rowland Evans och Robert Novak i Reader's Digest om Jack Kemp var det republikanska partiets framtid. Mitt svar är ja.

Karl O. Lessker

Karl O. Lessker är professor i statskunskap vid Indiana University.
Copyright The American Spectator, Bloomington, Indiana/Contra

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning innehåller sammanfattningar och kommentarer till händelser i världen. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattningar av originalkällan, försävt inte annat markerats med citationstecken.

Aftonbladet rekordbuse

LO-ägda Aftonbladet är föga uppskattat av tjänstemannafacket. HTF-tidningen (Handelstjänstemannaförbundet) berättar att det är mycket ovanligt att det behövs sk centrala förhandlingar på dagstidningarna. De allra flesta frågorna klaras av lokalt. Det brukar dröja flera år innan någon tvist dyker upp som inte kan lösas lokalt utan går vidare till centrala förhandlingar. Med ett undantag: Aftonbladet. Thore Levisson på HTF berättar att han haft centrala förhandlingar om Aftonbladet "ungefär var fjortonde dag". Stämningen på Aftonbladet är spänd, och ständigt nya problem dyker upp. Personalchefen Jerry Wiklund uppges vid ett tillfälle ha rivit ned ett protokoll från en central förhandling från en anslagstavla. Wiklund gillade inte att de anställda skulle få veta att Aftonbladet tvingats betala skadestånd till facket (på 4.500 kronor). Många småsaker förorsakar konflikter när stämningen är "fel". Och fel blir det om man hanterar personalfrågor klantigt. Vad sägs om att Aftonbladet en dag vid lunchtid tömde ett fikarum och spikade igen dörren? Utan att ha talat med personalen.

Thore Levisson skröder inte orden när det gäller Aftonbladet och kommer med ett försök till förklaring: "Kanske hänger det samman med den senaste tidens chefsraseri: "Det tycks finnas en strävan att tillsätta chefer i det oändliga till dess varje anställd blir totalt kontrollerad och lydlig".

Nya brott!

Tvängströjan sluts allt hårdare kring medborgaren. Nu har regering och riksdag hittat på nya brott som kan rendera fängelse i upp till sex månader. Det blir förbjudet att använda metallsökare vid fasta fornlämningar i hela landet, och metallsökare över huvud taget på Gotland. Den som inte lyder kan dömas till fängelse.

Överheten tycker väl att det är bättre att skatterna ligger kvar i jorden än att de grävs upp. Det kan tilläggas att det sedan tidigare är lag på att fornyfynd skall anmälas till myndigheterna, och den som hittar en skatt får finna sig i att den löses in av något lämpligt museum. Men nu skall man alltså se till att det inte längre hittas några skatter. Den nya tvångslagen träder i kraft 1 juli.

Byråkraters parad

"För att anlägga en tältplats på sluttande mark i Västerbottens inland behöver man känna till och kunna tillämpa 36 olika regelsamlingar (ungefär). Den som vill gå seriöst till väga måste ha energi och okuvligt mod - ty han riskerar att trampa på många specialisters ömma tår.

"I praktiken är hans företag hopplöst. Så han ger upp och lämnar den sluttande marken som den är. Eller bygger ändå - och tar smållarna allt eftersom de kommer."

(Klara-Posten, regeringskansliets personaltidning)

Röda TV

Vi berättade i förra numret hur John Sune Carlsson vid Göteborgs-TV, mot personalens protester, satsat 100.000 kronor på en film av Maj Wechselmann. Herr Carlsson har nu också hunnit lova två sovjetiska diplomater att Erik Bergsten skall göra ett *Tekniskt magasin* i Sovjet. Carlsson hade inte ens frågat Bergsten i förväg. Han är föga trakterad av tanken.

AP-fonden satsar på utlandet

I de mest demagogiska stunderna har Olof Palme som argument för löntagarfonder låtit undslippa sig att de "inte flyttar till Liechtenstein med pengarna". I verkligheten är det emellertid just något liknande som håller på att hända med Fjärde AP-fonden, som i många avseenden tjänat som förebild för löntagarfonderna. Fjärde AP-fonden skall placera en del av pensionsfonderna i aktier.

Och sedan 1984 får man placera även i utländska aktier.

Affärerna har varit många under det första året, enligt vad som framgår av Fjärde AP-fondens verksamhetsberättelse. Utländska aktier köptes för 70 milj kronor och såldes för 54! Kvar vid årsskiftet fanns utländska aktier köpta för 16,7 milj kr - men värda bara 15,7. De utländska investeringarna har gjorts i 15 olika företag, främst amerikanska och japanska. Största värdet fanns i Sumitomo Realty, Eisai och Siemens. Pensionärernas pengar hamnar nu alltså i utländska fastighetsbolag istället för att utveckla svensk industri.

Under första kvartalet 1985 har skillnaden mellan anskaffningsvärde och marknadsvärde ökat ytterligare. Vid kvartalsskiftet hade Fjärde AP-fonden utländska aktier värda 23,9 milj kr, inköpta för 25,9. Bland nyheterna under första kvartalet märks att man börjat satsa på schweiziska aktier (snart är man nog i Liechtenstein också) och att nästan en miljon av de svenska pensionärernas pengar satsats på den amerikanske vapen- och militärflygplantillverkaren Lockheed.

Administrationskostnader

Malmöhus läns landsting delade 1984 ut 14 stipendier på 8.000 kronor var. Det blev sammanlagt 112.000 kronor. Det kostade 310.000 kronor att annonsera om och på annat sätt informera om stipendierna. När saken har påtalats är det inte tal om att landstinget lovar bot och bättring. Nej, i vätt och torr försvaras slöseriet med skattebetalarnas pengar. "Det är dyrt att annonsera" förklarar Inger Larsson på landstinget, som sköter informationen. Hon menar att landstinget nått avsett syfte med stipendierna och de använda medlen.

(Sunt Förnuft)

Sverige klämmer åt

Samtidigt som regeringen talar vackra ord om behovet av stöd till u-länderna klämmer man skoningslöst åt mot de u-länder som praktiskt när framsteg, exempelvis genom att exportera varor till Sverige (varor som svenska konsumenter dessutom tjänar på, eftersom de normalt är billigare än alternativen). Ett sådant exempel är den lilla ön Mauritius i Indiska oceanen. 1982 importerade Sverige teko-varor från Mauritius för straxt över en miljon kronor. Det var mer än vad handelsbyråkratin kunde tåla. UD ryckte ut och tvingade fram ett s.k. "begränsningsavtal". Genom olika former av påtryckningar tvingades den mauritiska regeringen gå med på att skära ned teko-exporten till Sverige för att inte skada svensk teko-industri. En handel på en enda miljon, motsvarande vad ungefär fem tekoarbetare producerar under ett år!

1984 hade man fått ned importen till 52.000 kronor.

Redan innan nedskärningen av importen angavs Mauritius andel av svensk teko-import i statistiken till 0,0%. Nu är den alltså ännu mindre.

Mauritius har 900.000 invånare och sedan senaste valet en socialistisk regering. Men det hjälper inte hos kamrat Palme och kamrat Hellström.

Mauritius försöker utveckla teko-industrin som alternativ till det alltför stora beroendet av sockerindustrin.

Den svenska exporten till Mauritius uppgick 1984 till 11,3 milj kronor.

(Dagens Industri, Stockholm)

Du skall icke stjåla

Det är ett budord som inte tycks ha gått in hos beslutsfattarna i det socialdemokratiska partiet. Många av våra läsare har säkert inte upptäckt den legalisering av regelrätt stöld som håller på att genomföras i form av en ny plan- och bygglag och en ny naturresurslag. Plan- och bygglagen har man arbetat med i över tio år, utan att ännu komma till resultat, men nu är ett förslag långt på väg. Det kunde dock inte behandlas av värriksdagen. Det kommer sannolikt upp till höstriksdagen istället.

I lagförslaget sägs att en markägare skall få tåla ingrepp i en fastighets värde på 10-20% om det beslutas av kommunen. Utan ersättning! Juridisk expertis menar att förslaget på den punkten uppenbart strider mot grundlagen, och omöjligt skulle klara en prövning i Europadomstolen. Det är efter sådana påpekanden som man lagt lagförslaget på is ett tag, men bara för att plocka fram det igen till hösten.

Sopbyråkrater

Det går att hitta nästan hur mycket dumheter som helst i anslutning till det kommu-

nala sopmonopolet. Senast ett utslag från kammarrätten i Sundsvall med anledning av att hälsovårdsnämnden i Piteå trakasserat en äldre kvinna och krävt henne på sophämtningsavgift trots att hon inte har några sopor. Kvinnan bor ute på landet, 200 meter från sin son och dennes familj (på fyra personer). Hon äter tillsammans med sonen och får därför inga egna sopor. Men hälsovårdsnämnden i Piteå tyckte att hon ändå skulle betala sophämtningsavgift. Hos länsstyrelsen i Luleå vann kvinnan, hon fick dela tunna med sonen. Hälsovårdsnämnden i Piteå lät sig inte nöja med en sådan prestigeförlust utan överklagade länsstyrelsens beslut till kammarrätten i Sundsvall. Kammarrätten konstaterade att det visserligen under vissa villkor var tillåtet för flera hushåll att dela soptunna, men i det aktuella fallet blev det en person för mycket om soptunnan, nämligen fem istället för tillåtna fyra. Kvinnan måste alltså betala avgift för den sophämtning hon inte är intresserad av.

Livegenskapens Sverige

Den nya livegenskapen i Sverige tar sig bl a uttryck i att medborgarna (undersåtarna) inte får bo där de vill. Även den som äger marken kan nekas att uppföra en bostad åt sig där. Ett färskt exempel hämtar vi från Länsstidningen i Östersund. Inger Jonsson med familj ville bygga ett bostadshus i Boda by, norr om Östersund. Byggnadsnämnden har avslagit byggnadslovsansökan och länsstyrelsen har slagit fast avslaget. I byggnadsnämnden menade en del av ledamöterna att det var fel att tillåta byggnation Boda som ligger 3 km från samhälls service. Det kunde, menade man, innebära att kvinnans möjlighet till ett i alla stycken fullvärdigt liv spolerades.

Inger Jonsson är född och uppvuxen i byn och bor där tillsammans med sin make hela somrarna. Men sommarbostaden är så omodern att den inte gärna används på vintern.

Lyssna på flyktingarna!

Lyssna mer på de asylsökande och mindre på de polska myndigheterna! Den rimliga maningen riktar de polska exilorganisationerna till de svenska myndigheterna. Invandrarmyndigheterna menar att det idag inte finns giltiga skäl att fly från Polen till Sverige. Flertalet flyktingar skickas därför tillbaka till Polen. Även de som varit aktiva regimkritiker i Polen riskerar att skickas tillbaka. De polska exilorganisationerna i Sverige vill att flyktingarna åtminstone skall få stanna så länge i Sverige att de kan ordna asyl i något annat land i Väst.

Slipp facket

Ett av fackets värningsargument är att man erbjuder ekonomiskt skydd vid arbetslöshet. Genom arbetslöshetskassan, som är en del av avgiften till facket. Enligt lag är det emellertid så att samtliga erkända arbets-

löshetskassor måste vara öppna för alla inom det yrkesområde kassan täcker, oavsett om den som vill bli försäkrad är medlem i facket eller ej.

Om Du står på Dig kan Du alltså ansluta Dig till arbetslöshetskassan utan att behöva gå med i facket. Men se upp för tjuvknep! Ofta skickar kassorna anmälningsblanketter som innehåller anmälan också till facket, eller också har man helt enkelt inga anmälningsblanketter.

Men Du har laglig rätt att bli medlem! Tillgodser inte kassan Dina krav på medlemskap inom rimlig tid kan Du framföra klagomål till Arbetsmarknadsstyrelsen, som skall se till att kassorna sköter sig.

Här aktuella telefonnummer till de erkända kassorna, välj den kassa som passar Ditt yrkesområde:

Akademikernas	08-22 52 00
Apotekstjänstemännens	08-34 09 75
Arbetsledarnas	08-52 01 20
Banktjänstemännens	08-24 69 50
Beklädnadsarbetarnas	08-24 71 50
Bleek- och plåtslagarnas	08-84 07 75
Byggnadsarbetarnas	08-22 39 20
Elektrikernas	08-24 02 10
Fabriksarbetarnas	08-786 85 00
Fartygsbefälets	031-13 60 25
Fastighetsanställdas	08-14 40 60
Försäkringsanställdas	08-23 76 20
Försäkringstjänstemännens	08-24 74 50
Grafiska arbetarnas	08-24 89 80
Gruvarbetarnas	0240-214 75
Hamnarbetarnas	0660-135 70
Handelsanställdas	040-712 70
Handelsrepresentanternas	08-23 39 20
Handelstjänstemännens	08-22 47 80
Hotell o restaurangs	08-24 16 20
Industritjänstemännens	08-24 10 60
Journalisternas	08-736 06 40
Kommunalarbetarnas	08-736 07 20
Kommunaltjänstemännens	08-22 56 00
Kooperativa tjänstemännens	040-785 20
Köpmännens	08-24 40 40
Lantarbetarnas	08-24 08 20
Lantbrukstjänstemännens	08-736 00 95
Livsmedelsarbetarnas	08-24 56 40
Metallarbetarnas	08-786 80 00
Musikernas	08-24 78 60
Målarnas	08-23 25 80
Pappersarbetarnas	08-24 14 60
Petroleumhandlarnas	08-54 11 50
Sjöfolkets	031-17 31 30
Skogsarbetarnas	026-11 52 75
Statsanställdas	08-14 13 20
Statstjänstemännens	08-22 17 60
Arbetarnas	08-34 36 43
Fiskarnas	031-42 70 80
Hantverkarnas	08-743 06 00
Teatersanställdas	08-24 81 20
Transportarbetarnas	08-23 42 60
Träindustriarbetarnas	08-24 06 40

Om Du arbetar "på gränsen" mellan några av kassorna kan det löna sig att förhöra sig för noga om avgifterna. Avgifterna varierar kraftigt mellan de olika kassorna.

UTLANDS-NYTT

Problem i El Salvador

Med uppbackning från USA och nästan hela det västerländska mediaetablissemanget tog Napoleon Duarte hem segern i de senaste valen. Duarte har varit hårt pressad av vänsterguerrillan, men den egna politiken skulle i Sverige ligga någonstans långt ute på vänsterkanten inom socialdemokratiska partiet. Högerens främste kandidat Roberto d'Aubisson har framställts som extremist och galning, i utlandet såväl som i El Salvador.

Problemen med en socialistisk ekonomisk politik låter dock inte vänta på sig. Statliga ingripanden i ekonomin har lett till att genomsnittsinkomsten på fyra år sjunkit med en tredjedel!

Indien lättar på kontrollen

Indiens ekonomi har sedan lång tid plågats av statliga kontroller. Byråkratin och planeringssystemet har lagt ett allvarligt hinder i vägen för rejälla framsteg inom den indiska ekonomin. Indien har annars goda förutsättningar. Arbetskraften är i stort sett välutbildad. Det finns naturtillgångar och en utbyggd infrastruktur. Men också mycket av socialistisk klåfingrighet.

Rajiv Gandhi har nu börjat lätta något på den regleringsapparatur som byggts upp av bl a hans mor. Kravet på särskilt tillstånd för att bedriva industriell verksamhet har avskaffats inom 25 branscher, bl a verktygsmaskiner, elektrisk utrustning och elektronikkomponenter. Det är ett steg i riktning mot ett Indien där ekonomin sköts av rationella argument och inte politisk styrka.

USA satsar

Under innevarande budgetår planerar USA att ge stöd till guerrillan i Afghanistan med 280 miljoner dollar. En fördubbling sedan förra året. Utbildning av afghanska frivilliga har satts igång i USA, främst i hanteringen av sofistikerade vapensystem. USA skall också öka leveranserna av vapen och försöka upprätta direktkontakt med guerrillan i Afghanistan. Avsikten är att begränsa de problem som uppstår i Pakistan, såväl med de pakistanska myndigheterna som med de afghanska politiska grupperingarna i Peshawar.

Afghanerna köper samtidigt mycket vapen av internationella vapenhandlare. På det sättet hamnar även tjeckiska vapen i Afghanistan. Det är det tjeckiska utrikeshandelsföretaget Merkuria som sålt vapen till Pakistan (f v b till Afghanistan) med motiveringen att "om inte vi säljer gör någon annan det".

Exportbyråkrati

Hanteringen av dokument i anslutning till svenska företags exportaffärer kostar 15 miljarder kronor per år! Pengar som kan betraktas som nästan helt bortkastade. Med enklare regler för utrikeshandeln skulle pappersexercisen kunna avskaffas eller begränsas kraftigt.

En genomsnittlig transaktion i den internationella handeln (och då gäller det även handel där Sverige inte är part) kräver 35 handlingar och 360 kopior.

En finsk studie visade att pappershanteringen kostade så mycket som 5,7 procent av det totala värdet av Finlands import.

Allt detta trots förenklningar inom EG, EFTA, GATT osv. Det finns mycket kvar att göra för att vi skall få ett fungerande internationellt varuutbyte, något som alla konsumenter tjänar på!

(Uppgifterna hämtade ur International Herald Tribune, Paris och Veckans Affärer)

Lönsamma järnvägar

Järnvägar har i USA, liksom i Sverige, varit en problembans. Förlusterna har varit stora och många privata järnvägsföretag har gått i konkurs. Till slut tog staten över en stor del av järnvägsnätet i nordöstra USA och drev passagerartrafiken under namnet Amtrack, med enorma förluster.

Järnvägarnas problem skapades av järnvägsföretagen själva. När konkurrensen började härdna från åkerier och flygföretag satsade man inte på att möta konkurrensen med effektivare järnvägstransporter, utan på att få till stånd skyddande regleringar, som skulle se till att järnvägsföretagen kunde klara sig utan att konkurrera ihjäl varandra.

Staten ställde upp med regleringslagstiftningen, som har lett till att det affärsmässiga tänkandet försvann och järnvägarna blev en döende bransch.

Men nu har det hänt något. 1976 respektive 1980 upphävdes två av de förlamande regleringslagarna, nästan utan att kongressen var medveten om vad den gjorde. Järnvägarna fick rätt att lägga ned olönsamma linjer, och de fick rätt att använda så mycket (eller snarare lite) personal som behövdes för att klara driften, utan onödiga regler om bemanningen.

Under perioden mellan 1976 och 1983 minskade de stora järnvägsföretagen sin personal med en tredjedel. Spårängden minskade med 16 procent. Järnvägarna blev plötsligt lönsamma. De har gett vinst och de kan satsa på utveckling. Avkastningen på kapitalet har nått upp till 5 procent i genomsnitt, efter att i decennier ha legat kring eller under noll.

Amerikanska staten har nu på gång att sälja Amtrack till något av de framgångsrika privata järnvägsföretagen. Det går att

driva järnvägar med vinst — om företagen inte stryps av onödiga regleringar.

(Reason, Santa Barbara)

Kapitalismens under

Mitt i det kommunistiska Kina finns staden Shenzhen. Där tillämpar man kapitalistiska principer, och resultatet har inte låtit vänta på sig. Shenzhen ligger mellan Hongkong och Kanton och de kinesiska myndigheterna har gått med på att göra "kapitalistiska experiment" i Shenzhen. Bl a kan Shenzhenens invånare köpa västerländska konsumtionsvaror som inte går att få tag på på annat håll i Kina. Men det går bara att handla för Hongkong-dollar eller de speciella "valutacertifikat" som finns sedan 1980. Resultatet har blivit en livlig svartbörshandel med utländsk valuta. Och att många lönsamhetsinriktade företag i Shenzhen helt enkelt vägrar att acceptera den kinesiska valutan renminbi som betalning. Shenzhenens borgmästare klagade för en tid sedan på att han inte kunde låta lunch på restaurang, eftersom han fick sin lön i renminbi och inte i valutacertifikat, som gäller många av de anställda i de utländska företagen i Shenzhen. 60% av hotellen, restaurangerna och butikerna i Shenzhen vägrar att ta emot kinesisk valuta.

I det närbelägna Kanton har man löst problemet genom att lägga på 30% för dem som vill betala i kinesisk valuta.

Man resonerar nu om möjligheten att införa en särskild valuta i Shenzhen.

(The Economist, London)

Galina Viltstjinskaja

Den 26-åriga Galina Viltstjinskaja har under 1985 avtjänat sitt femåriga straff, men hon hotas av förlängning upp till fem år. Detta på grund av en ny lag mot de fångar som "missköter" sig under strafftiden. Galinas misskötsel består i att hon har fräckheten att fortfarande vara religiös. För detta har hon två gånger satts i isoleringscell. Galina är inspärriad i ett låger nära staden Chabarovsk (långt österut i Sovjetunionen), där hon p g r a näringsbrist tappat tänderna och har kontinuerliga magsmärtor.

Christer Arkefors

65.000 avrättade

Jacqueline Desbarats och Karl Jackson vid University of California har ägnat tre års noggranna efterforskningar åt att fastställa hur många personer som avrättats i Vietnam sedan kommunisternas maktövertagande. De två forskarna drar slutsatser på ett stort empiriskt material, bl a intervjuer med 831 vietnamesiska flyktingar i USA och Frank-

rike. Utgångspunkten var att de två forskarna ville fastslå att det inte förekommit några politiskt motiverade avrättningar i Vietnam. Men deras slutsats blev *minst* 65.000 avrättade. Därtill kommer alla de som av andra skäl gått under p g r a den kommunistiska politiken. T ex omänsklig behandling i de koncentrationsläger som kallas omskolningsläger, livsmedelsbristen, i samband med flykt-försök osv. (Neue Zürcher Zeitung)

STÖD ANATOLIJ KORJAGIN!

Anatolij Korjagin tillhörde grundarna av den 1977 i Sovjetunionen bildade "Arbetskommittén för undersökning av missbruk av psykiatri för politiska ändamål", vars uppgift var att i öst och väst offentliggöra konkreta fakta om missbruket av psykiatri i Sovjetunionen. Härutöver bemödlade sig Arbetskommittén om att söka stödja offren för det psykiatriska undertryckandet och – inom ramen för sina möjligheter – bistå dessa med rättslig, rådgivande, materiell och moralisk hjälp.

Idag är alla medlemmar av kommittén i fängelse. Anatolij Korjagin arresterades som den sista av dem den 17 februari 1981 och dömdes den 5 juni 1981 till 7 års straffläger och 5 års förvisning för "antisovjetisk agitation och propaganda". Genom sina publikationer, som blivit bekanta också i Väst, har denne läkare väsentligt bidragit till att de sovjetiska metoderna att för obestämmd tid förvisa misshagliga personer från offentligheten till tvångspsykiatriska kliniker, blivit världsomfattande bekanta. Då Korjagin i strafflägret hjälpte de pinade fångarna överfördes han i juli 1982 till det beryktade tukthuset i Tjstopol, en av de mest brutala anstalterna för politiska fångar. Kort dessförinnan lyckades det honom att smugla ut en appell till världens psykiatrer. Den sjunde världskongressen för psykiatri i Wien i juli 1983 utsåg dr Korjagin till hedersmedlem av Världsförbundet för psykiatri.

Korjagin är född den 15 september 1938 i Ukraina. Han promoverades i Moskva och blev en av de främsta specialisterna i rättspsykiatri. Han förestod en psykiatrisk klinik. Efter det att han arresterats frätogs man honom hans doktorstitel. Hans familj utsattes för repressalier. Hans hustru frätogs sin anställning som bibliotekarie och måste arbeta som fabriksarbeterska. Den äldste av familjens tre söner har tvingats lämna skolan till följd av att han tagit sin far i försvar. Familjen lider nöd. Senaste uppgifterna om dr Korjagin ger vid handen att han svävar i livsfara. Efter flera hungerstrejker är han i det närmaste oförmögen

att tillgodgöra sig näring. Han vägras medicinsk hjälp. Familjemedlemmar har vägrats besöka honom sedan januari 1984.

Under loppet av ett år har nu tre kända fall av oliktänkande dött i politiska fångelser i Sovjet till följd av avsiktlig underlåtenhet att tillföra dem erforderlig medicin. Det är värt att påpeka att inget dylikt fall rapporterades under tiden för "avspänning" mellan supermakterna. Särskild uppmärksamhet förtjänar nu dr Korjagins fall, eftersom han är i trängande behov av medicinsk vård och utan sådan saknar möjlighet att överleva. Korjagin är härvid särskilt viktig, inte bara därför att han försvarar västliga värden utan därmed också västvärldens uppfattning om mental tillräknelighet.

Följande meddelande från dr Korjagin har kommit från fängelset:

"Offentliggör allt i pressen! På årsdagen för förklaringen av de mänskliga rättigheterna har jag riktat en uppmaning till presidiet för Högsta Sovjet, vari jag meddelar att jag vägrar att ta till mig näring under normen för fysiologiskt minimum (i fängelset och i stränga regimer). Lagar, enligt vilka fångar plågas av hunger, har jag som läkare förklarat för brottsliga. Jag kastades i arrest och blev grymt misshandlad. Den 11 januari förklarade jag min vägran att leva i en bolsjevistisk tortyrkammare. 6 månader och 2 veckor har jag hungrat. Jag blev tvångsmatad. Man torterade mig fysiskt och psykiskt. Mitt liv hängde på en tunn tråd. På initiativ av vänner slutade jag min hungerstrejk den 25 juli. Rikta till pressen ett tack för detta mitt val. Jag förblir trogen min plikt som läkare, idealen för humanism och rättfärdighet." Dr Korjagin väddar om stöd under adressen Anatolij Korjagin, Postfack U E-148/st 4, Tjstopol, Tatariska ASSR, SU-422950 Sovjetunionen.

Korjagins hustru kan man nå under adressen Galina D. Korjagina, Ul. Poshnanskaja 10, kw 39, Charkov, Ukraina, SU 310111 Sovjetunionen.

Brita Norberg

Frihetsministerns viktigaste framsteg: Folköl för säljas på kvällar och söndagar!

Spionsändare på ambassad

Det amerikanska TV-bolaget CBS har nyligen rapporterat att man i minst ett dussin skrivmaskiner på amerikanska ambassaden i Moskva hittat apparatur som förmedlade den nedskrivna texten till mottagare som var inmonterade i ambassadens väggar. Skrivmaskinerna avslöjades efter tips från ett annat västland, som upptäckt liknande anordningar på sin egen ambassad. Utrustningen har funnits under minst ett år, möjligen ända sedan 1978. I samband med en brand på amerikanska ambassaden i Moskva 1978 upptäcktes annan avlyssningsutrustning.

Tvångsflyttningar

Tidigare har sandinistregeringen i Nicaragua tvingat framförallt miskito-indianerna vid Atlantkusten att överge sina hem för att flytta till av sandinisterna lättare kontrollerade områden. Det har lett till att miskito-indianerna är en stark faktor inom den anti-kommunistiska guerillan.

I början på mars började man på motsvarande sätt flytta bort även andra på landsbygden. Det gäller cirka 40.000 personer i landsbygdsområden i norra och centrala Nicaragua, områden där contras är starka. Regeringen vill kunna skjuta friare, utan att behöva ta någon hänsyn till civilbefolkning. Och för att nå det målet tvingar man 40.000 personer överge sina hem. Biståndsmedel används för att ta hand om de "flyktingar" som skapas på det här sättet.

(Financial Times, London)

BESTÄLL HÄR!

Nyheter!

Denna gång kan vi erbjuda två nya böcker: Uno Hammarströms skildring *Ingermanlän-darna som flydde till Sverige*. En berättelse om den "baltutlämning" som aldrig blev av. Ån idag lever flyktingar (och deras barn och barnbarn) från Ingermanland i Sverige, trots att utrikesministern i princip hade bestämt att de skulle utvisas. Uno Hammarström berättar hur beslutet vändes.

Vi har också åter fått in Håkan Holmbergs m fl bok *Mänskliga rättigheter i Östeuropa*.

Beställningsregler

1) *Postgiro/bankgiro*. Sätt i förväg in beloppet på postgirokonoto 85 95 89-4 (i Finland 11 25 82-9, i Norge 1 99 82 77, i Danmark 1 69 06 98). Eller på svenskt bankgiro 261-2638. Ange önskade artiklar direkt på talongen. *Porto tillkommer med 6:- per beställning*.

2) *Check*. Skicka in beställingsedeln tillsammans med en check ställd på Stiftelsen Contra. *Porto tillkommer med 6:- per beställning*.

3) *Postförskott*. Skicka in beställingsedeln till Contra. Vi sänder varorna per postförskott. *Porto tillkommer med 14:- per beställning*.

Beställningar över 200:- levereras utan porto-tillägg.

Betalningssätt:

- Postgiro Check/kontanter
 Postförskott Bankgiro

Anges ej betalningssätt skickas beställningen automatiskt som postförskott.

Medlemskap i bokklubben Frihetsforum. Sätt kryss här och ande dessutom vilken eller vilka böcker som önskas.

Prislistan gäller fr o m 1985-06-15. Reservation för prisändringar som träder i kraft när ny prislista utkommer. Priserna inkluderar 23,46% mervärdeskatt.

Leveranstid cirka två veckor.

Angivna priser gäller även i norska kronor. Vid omräkning till finska mark dra av 20% och till danska kronor lägg på 25%.

Contra

- ... Contra, äldre nr per st 9:-
... Contra, prenumeration 49:-

Affischer

- ... Solzjenitsyn/Sacharov 29:-
... Winston Churchill 29:-
... Sovjet ut ur Östeuropa 9:-
... Reklamaffisch för Contra gratis

Badhandduk

- ... ubåtsmotiv 97:-

Bildekaler

- ... Sverige fritt från socialism 10:-
... I love capitalism 12:-
... Avskaffa fonderna gratis

Kaffekoppar

- ... Sverige fritt från socialism 50:-

Klisteretiketter

- ... Sverige fritt från socialism, 7 små 5:-
... Sverige fritt från socialism, 1 stor 5:-
... Med USA för frihet, 10 st 5:-
... Prag 1968 2:-
... etikettark, 24 märken 5:-
... Contra, reklametikett, 24st gratis

Kuvert

- ... Lätta bördan, 10st 12:-

LP-skivor

- ... Sånt som får mig att ilska till 59:-
... En sång om friheten 59:-

Nyckelring

- ... Svenska flaggan 9:-

Rockslagsmärken

- ... Nej till kommunism 4:-
... Svenska flaggan 4:-
... Löntagarfonder. Helknäppt. 4:-
... Frihet för Afghanistan 5:-
... ubåtsmärke 5:-
... Sverige fritt från socialism 5:-
... Försvar Fred Frihet 5:-

T-shirts

- ... Sverige fritt från socialism 49:-
... Sänk den! 49:-
... Sverige-Amerika-tröjan 49:-
... Frihet för Östeuropa 39:-
... Contra-tröjan 39:-

Storlekar: 140cl, 150cl, 160cl, XS, S, M, L, XL, XXL och XXXL.

Video

- ... Attack on the Americas 40:-
... Winston S. Churchill II m fl 40:-
... Skattesystemet 20:-

Hyresvillkor: Kassetten hyrs på tre dygn. Den får inte kopieras. Den som hyr kassetten svarar för att den återsänds till Contra. Om kassetten ej återsänds inom föreskriven tid tillkommer 25:- per dygn. Förstörd eller ej återlämnad kassett ersätts av hyresmannen med kronor 2.000:-. VHS-system.

Vykort

- ... Palme på skäret, 5st 15:-

Böcker

- ... Andersson: Rättsstaten (32:-) 39:-
... Barron: Kambodja (35:-) 49:-
... Barron: KGB idag (110:-) 130:-
... Beckmann: Kärnkraft (30:-) 49:-
... Bukovskij: Fredsrörelsen (36:-) 44:-
... Burke: Reflektioner (63:-) 79:-
... Carlsson: Fänge i Sovjet (33:-) 49:-
... Churchill: Västs försvar (59:-) 69:-
... Edwards: Ronald Reagan (59:-) 79:-
... Gerholm: Varför kärnkraft 15:-
... Hammarström: Ingermanland 44:-
... Har freden en chans (51:-) 59:-
... Holmberg: Östeuropa 39:-
... Huyn: Uppmarschen (45:-) 69:-
... Häggman: Kommunismen (35:-) 49:-
... Häggman: Terrorismen (65:-) 79:-
... Iveroth: Goda samhället (19:-) 29:-
... Jovius: Sovjethotet (100:-) 110:-
... Karlsson: Dömd (59:-) 69:-
... Kolman: Siste mohikanen (59:-) 79:-
... Kortjnoj: Antischack (49:-) 59:-
... Kung: Vindens barn (85:-) 99:-
... Leys: Kinesiska bilder (43:-) 49:-
... Nixon: Det verkliga kriget (48:-) 69:-
... Nixons namnteckning, tillägg 34:-
... Rydenfelt: Vålfärdsstaten (36:-) 44:-
... Sacharov (79:-) 89:-
... Sanden: Agent för KGB (40:-) 49:-
... Skratt mot Sovjet (33:-) 39:-
... Solzjenitsyn: Västerlandet (33:-) 41:-
... Sparre: Lågan i mörkret (39:-) 49:-
... Strauß: Uppror i Öst (18:-) 29:-
... Tyranniets triumf 5:-
... Walker: Kina 9:-
... Vittnen från Gulag 25:-

Namn

.....

Adress

.....

Ortsadress

.....

Porto tillkommer till angivna priser. Se beställningsreglerna för detaljerad information.

Internationalen

När vi häromnumret använde oss av ett utdrag ur den sällan använda tredje versen på *Internationalen* som rubrik fick vi en del frågor efter hela texten på den versen. Här är den, i sina stycken en nog så Contra-inriktad kampsång:

*Båd stat och lagar oss förtrycka
vi under skatter dignar ner
den rike inga plikter trycka
den arme ingen rätt man ger
Länge nog som myndingar vi böjt oss
jämlikhet skall nu bli lag
Med pliktterna vi hittills nöjt oss
Nu taga vi vår rätt en dag*

Fria företagare löser problemen

Keynes tankar höll inte vid prövningen mot den bistra verkligheten under 1970-talet. Staten kan inte lösa de ekonomiska problemen, som Keynes anhängare hävdade. Lösningen måste finnas hos de fria företagarna.

Den engelske ekonomen J M Keynes nya teorier om konsten att skapa full sysselsättning i ett samhälle med arbetslöshet hälsades under 1930-talets depression som ett glatt och ljuvligt budskap av ekonomer och politiker.

Hans recept var enkelt och lättfattligt. Arbetslöshet berodde på att den totala efterfrågan på varor och tjänster i samhället var otillräcklig och i ett sådant läge var det statens (dvs regeringens) uppgift att med hjälp av upplåning (underbalansering av budgeten) skaffa sig de medel som behövdes för att starta offentliga arbeten och hålla i gång nödlidande företag.

Keynes var positiv till privat företagsamhet, men hävdade samtidigt att marknadskrafterna enbart inte kunde klara sysselsättningen. Det måste därför alltid förbli statens (dvs politikernas) uppgift att skapa och garantera full sysselsättning. Tidigare hade man utgått ifrån att det var de privata företagarnas uppgift att skapa sådan sysselsättning och Keynes nya sysselsättningsteori innebar i realiteten en inkompetensförklaring och ett underbetyg åt de privata företagen.

Liksom fredsvänner i världen ibland lanserat slagordet "aldrig mera krig", menade sig nyfästa keynesianer nu kunna lova "aldrig mer depression och massarbetslöshet." I verkligheten kom de nya mirakelmedicinerna aldrig att prövas under 30-talet. Andra världskriget kom emellan och skapade snabbt ett läge där inga mediciner behövdes. Efter krigets slut följde "det gyllne kvartssekel" 1945-1970 med full sysselsättning, ett underbart tillstånd som politikerna som vanligt inte tvekade att ta åt sig äran av.

Kom så 1970-talet, det olycksaliga decennium som skulle få se en allvarlig ekonomisk kris födas, en social pest som är för år förvärrades och som i slutet av decenniet i flertalet av västvärldens industriländer utvecklats till en situation som i klartext innebar depression och massarbetslöshet.

Nu äntligen skulle den keynesianska mirakelmedicinen få visa vad den förmådde. Men trots att den statliga upplåningen snabbt ökades på ett sätt Keynes aldrig kunnat drömma om och trots att medicineringsdoser snabbt växte till våldsamma överdoser spred sig krisen, till synes helt oberörd av behandlingen.

En gynnsam företagsmiljö är förutsättningen för ett framgångsrikt företagande och därmed för en gynnsam ekonomisk utveckling. Viktigare än både kapital och arbete.

Till slut stod den pinsamma sanningen klar: mirakelmedicinen var verkningslös. Fler och fler tvingades inse detta. Utom de ansvariga politikerna som länge vägrade se och desperat fortsatte att öka doserna. Med känt resultat.

Ny teori

Nya teorier och nya mediciner var uppenbart av nöden och ur krisens prövningar föddes tyst och stilla en ny teori som både förklarar den ekonomiska krisen och anvisar vägar ut ur densamma. Populärt har den kommit att kallas *den nya entreprenörfilosofin*. Tiden är mogen, jorden väntar på sädd och de nya, namnlösa idéerna sprider sig som vingfrukter med vinden ända in i fiendens läger. Till och med inom västvärldens socialistiska regeringar började man tala om nödvändigheten av att skapa ett *bättre ekonomiskt klimat* för företagen och förklarade sig i enlighet med denna nya och revolutionerande tanke beredd att acceptera högre vinster.

Den nya teorins idéer kan spåras långt tillbaka i tiden. Som en av pionjerna har den franske 1700-talsekonom J B Say betecknats, och typiskt för honom var att han till de tre klassiska produktionsfakto-

rerna jord, arbete och kapital ville föga en fjärde — företagarna. Till viktiga idégivare hör österrikare som Mises, Hayek och Schumpeter liksom moderna ekonomihistoriker som Douglas North och Robert Thomas. Den idag främste vetenskaplige företrädaren för "the theory of entrepreneurship" är nationalekonomen och professorn vid New York-universitetet Israel Kirzner.

Entreprenörfilosofin visar uppenbar släktskap med den moderna ekologin, läran om allt levandes beroende av miljön. Och medan keynesianismen var en mekanisk teori och föreställde sig samhället som en maskin som — bildligt talat — kunde styras med hjälp av spakar att dra i och knappar att trycka på, är entreprenörfilosofin en humanistisk teori. Allt i samhället utrlättas av människor, levande varelser som för sina prestationer är beroende inte bara av den fysiska miljön utan lika mycket av den sociala, politiska och ekonomiska. Enligt filosofins fundamentales utvecklar vi i en ogynnsam miljö endast en bråkdel av våra möjligheter, medan vi i en gynnsam miljö utvecklar hela vår potential.

Tre faktorer

För att en ekonomisk utveckling med full sysselsättning och snabbt växande välbstånd

ska kunna komma till stånd måste enligt entreprenörfilosofin följande tre produktionsfaktorer finnas:

- kapital
- företagare
- en gynnsam företagsmiljö

Den tredje faktorn är den ojämfortligt viktigaste. I varje samhälle finns människor med en medfödd begåvning att starta, driva och utveckla företag, en begåvning som de dock använder och praktiserar endast i en för företagande gynnsam miljö. I en sådan kan de normalt själva skapa eller låna det behövliga kapitalet.

Den moderna tillväxtteorin synes alltför ensidigt ha pekat på bristen på kapital som den avgörande orsaken till fattigdomen i u-länderna. Enligt denna teori skulle tillförseln av kapital i form av u-hjälp från de rika länderna vara tillräckligt för att starta en ekonomisk utveckling i dessa länder, en teori som föga stämmer med verkligheten.

Förklaringen till att även en generös u-hjälp så sällan förmått ge upphov till en tillväxt är enligt entreprenörfilosofin den uppenbart ogynnsamma företagsmiljön. De nästan alltid socialistiska regimerna har systematiskt förtryckt och utsugit sina företagare — av vilka 90 procent är bönder — och därmed bromsat deras vilja att producera mer än de egna familjerna behöver.

På samma sätt förklarar entreprenörfilosofin 70- och 80-talens ekonomiska kris i västvärlden. Fram till omkring 1970 bjöds våra företagare en gynnsam miljö och demonstrerade en sådan aktivitet att i varje fall de socialdemokratiska regeringarna i vårt land under 50- och 60-talen fann det nödvändigt att med speciella skatter och avgifter söka bromsa deras alltför våldsamma investeringsvilja. Inte arbetslöshet utan motsatsen — brist på arbetskraft — var under denna tid bekymret, och långtidsutredningen 1970 var också helt upptagen av detta problem.

Modeändringar

Liksom i fråga om kläder och andra kultur-yttringar synes politikens metoder styras av modeändringar — ganska oberoende av regeringarnas politiska kulör. I hela den västliga industrivärlden kom 1970-talet att innebära en våldsam utbyggnad av det mot företagarna riktade statliga regleringsväsendet.

Samtidigt ökades beskattningen av företag och företagare snabbt för att till slut bli konfiskatorisk. Tillsammans taget innebar detta en systematisk förstöring av den tidigare gynnsamma företagsmiljön.

Hur kan egentligen våra ansvariga politiker i dag inbilla sig att i statliga tvångströjor insnrjda företagare ska fungera lika bra som fria företagare?

Hur kan de inbilla sig att genom konfiskatoriska skatter plundrade företagare ska fortsätta att investera lika villigt som icke-

Sovjet i El Salvador

Vänsterguerillan i El Salvador hävdar att det är desinformation från USA när det påstås att guerillans vapen kommer från Sovjet och Kuba. Man hävdar att man istället tillgripit vapnen från landets regeringsstyrkor. Som bevis för påståendet framhålls att vapnen är amerikanska.

Det amerikanska försvarsdepartementet har emellertid en helt annan förklaring till att vapnen är amerikanska. Med hjälp av amerikanska arméns datorer har man lyckats spåra stora delar av de amerikanska vapen som beslagtogs från guerillan. Det har visat sig att övervägande delen *inte* kommer från El Salvadors regeringsstyrkor, utan istället är vapen som USA under 1960-talet skeppade över till Sydostasien. De har nu funnit vägen tillbaka över Stilla havet till Kuba och från Kuba till Nicaragua och från Nicaragua till El Salvador.

I en undersökning av 44 AR-15 och deras tillverkningsnummer kunde inte mindre än 33 spåras till Sydostasien. I ett annat fall följdes 214 från guerillan beslagtagna vapen upp. 73% härrörde från de amerikanska vapensändningarna till Vietnam under 1960-talet. Bara 19% — 40 stycken — kunde hänföras till sentida amerikanska leveranser till El Salvador.

I en tredje studie, som omfattade 239 vapen, kom bara 5% från vapensändningar till El Salvador.

1983 tillfångatogs Alejandro Montenegro, befälhavare över guerillans ERP-fraktion, i Tegucigalpa i Honduras. Montenegro uppgav i förhör att huvuddelen av de amerikanska

M-16 som guerillan använder sig av kom från Vietnam. Kommunistera skeppar dem idag genom mellanhänder till Kuba.

När amerikanska soldater landsteg på Grenada för att befria öns befolkning från den självutnämnda sovjetvänliga regimen där, upptäckte man att tillverkningsnumren på de vapen som beslagtogs på den kubanska ambassaden överensstämde med vad man beslagtogs hos guerillan i El Salvador. T ex 307419 och 307417 eller 308622 och 308626. Detta innebär att vapnen måste härröra från samma parti och ha fraktats på samma sätt.

Spaningsplan över sydöstra El Salvador har observerat hur 20 meter långa fartyg på nätterna gått in mot El Salvadors kust.

En avhoppare från den marxistiska vänsterguerillan har i detalj berättat om dessa smuglingsaktioner. Den 28 april kom en vapensändning till Playa El Espina. Vapnen transporterades till fots till en plats sydost om orten Jucuaran, där vapnen lastades på packåsnor för vidare transport till El Brazo, där lastbilar tog över. Lastbilarna hade guerillan tidigare tagit med våld. Vapnen fördes med lastbilarna till staden San Miguel. El Salvadors underrättelsetjänst menar att det var dessa vapen som användes vid attacken mot San Miguel den 6 maj.

Sam Dillon, journalist vid Miami Herald, blev i slutet av 1983 vittne till hur ortsbefolkningen i den lilla byn La Concha på Nicaraguas nordvästkust, smuglade vapen till El Salvador. Något som de "övertalats" att göra av sandinisterna.

Rune Westin

plundrade företagare gjorde på 50- och 60-talen? Genom olika näringsfrihetsreformer under 1800-talet skapade vi den gynnsamma företagsmiljö som utlöste den industriella revolutionen i vårt land. Genom ett otal näringsvångsreformer under framför allt 1970-talet har vi systematiskt förstört denna miljö.

Vad hjälper det oss att vi har världens bäst utbildade och bäst fackligt organiserade arbetskraft så länge våra ansvariga politiker behandlar våra företagare så att deras vilja och möjlighet att investera och skapa jobb kraftigt bromsas? Och vad hjälper det oss, slutligen, att vi har världens mest utbyggda och bäst utrustade arbetsförmedlingar, så länge inte företagarna skapar de jobb som de ska förmedla.

Sven Rydenfelt

Contras, forts från sid 7
deltog kan man svärigen kalla valen fria.

Contras

Till sist, varför kallas ni "contras"?

— Det är ett mediabegrepp som vi inte ställer upp på själva. Med "contras" avses vanligen kontrarevolutionärer, och det är vi ju inte. FDN och de andra guerillarörelserna kämpar för just de revolutionära idealen: Frihet och demokrati. Vi är för demokrati där det inte varit demokrati, ärlighet där det saknats ärlighet och frihet där det saknats frihet. Därför kan vi bara i en mening gå med på att bli kallade för "contras": contra slaveri, avslutar Adolfo Calero Portocarrero.

Intervju: Joachim Bamrud

Apartheid vittrar sönder

Contra är en principfast och orubblig motståndare mot apartheid. Men också väl införstådd med att det finns hot mot Sydafrika som skulle leda till en försämring istället för en förbättring. Tyvärr har inte svenska massmedia alls debatterat fredliga vägar bort från apartheid. Som alltid presenterar Contra faktaunderlag för att läsarna skall kunna dra sina egna slutsatser. Vi drar inte slutsatserna åt läsarna, utan har fullt förtroende för läsarnas egen tankeförmåga.

Låt mig från början fastslå att apartheid är ett orättfärdigt system, som måste försvinna. Jag försvarar det inte. Syftet med denna artikel är att förklara vad apartheid egentligen är, och att visa att det finns två vägar att avskaffa systemet: med våld, med alla de fasor det kan innebära; men också utan eller med ett minimum av våld. Det är motsättningen mellan dem som strävar efter endera av dessa vägar som vi avläser i dagens, gårdagens och morgondagens sydafrikanska oro.

Några fakta

Först några i Sverige föga kända och sällan beaktade fakta.

Sydafrika är två och en halv gånger så stort som Sverige, och med 25 miljoner invånare inte särskilt mer tätbefolkat. De vita är 4,5 miljoner, med en knapp majoritet av afrikaanstalande holländsktalande boer över engelsktalande invandrare från olika delar av samväldet och deras ättlingar. Färgade av blandras är 2,6 miljoner, indier drygt 800.000 och svarta utgör 17 miljoner. Till detta kommer de flest svarta som är bosatta i de enbart av Sydafrika erkända "homelands", kanske 5-7 miljoner. Många av dessa arbetar — ett år i taget enligt lagen, eller illegalt längre — utanför dessa hemländer, varför siffrorna är osäkra.

Det största misstaget som en ytlig betraktare av Sydafrika gör är att skära alla svarta över en kam. Det är inte en homogen grupp. De utgör nio etniska minoriteter. Genom arv och historia är dessa varandra mer främmande än alla de olika grupperingar som finns inom den vita befolkningsgruppen — och gudarna ska veta att dessa är allt från portugiser från 1400-talet och 1970-talet till 1600-talets holländare, 1800-talets engelsmän, 1910-talets tyskar (mest i Namibia) och inte att förglömma 1920-talets svenskar; därtill hugenotter, engelsmän från

1960-talets Kenya, rhodesier från Zimbabwe på 1980-talet och en och annan amerikan. Men de svarta grupperna har sin särskilda historia, präglad av oförsonliga stamstrider av typisk afrikansk sort (med kamp om betesmarker, strid om boskap och utrotningskrig stammarna emellan som typiska inslag i den urgamla afrikanska traditionen)*

Ingen begriper överhuvud taget någonting av Sydafrikas och för den delen hela det svarta Afrikas historia, som inte lärt sig att den traditionella organisationen i Afrika — stammen — har till allt överskuggande ändamål att äga och bruka och föröka tamboksap. Detta innebar i århundraden en ständig kamp mot andra stammar, om bete, om boskapen, om mark. I den afrikanska traditionen ingår terror och utrotningskrig som en beståndsdel. I de länder där någon form av västerländsk insyn förekommer, som Zimbabwe, får vi insyn i detta faktum. Shona-stammen tar hämnd för ett sekels krigföring som matabele bedrivit. Offren på 1980-talet räknas i tusental.

I Sydafrika finns samma traditioner. Där finns nio olika svarta etniska grupper, alla utom de av alla de andra fruktade zuluerna färre än den vita "stammen". De fruktar och hatar varann mycket mer än de hatar de vita.

När jag för inte så länge sedan befann mig i Johannesburg så "integrerades" en park, som tidigare varit reserverad för vita. Resultatet blev — givetvis — att den i fortsättningen var reserverad för svarta. Kom någon vit familj dit "mobbades" den omedelbart av svarta småungar som sprang omkring dem och skrek elakheter, knyckte deras picnienmat och kastade jord på dem. Poängen är dock mer att de svarta inte kunde hålla sams. Redan efter några timmar hade stammotsättningarna blommat upp till regelrätta

*En jämförbar konflikt var också boerkriget mellan boer och engelsmän 1899-1902 (Redis ann)

slagsmål, med parkens trädgårdsmöbler som tillhyggen. En blev ihjälslagen och många skadades.

När detta skrivs kommer nyheter från Sydafrika om stridigheter mellan olika svarta stammar som arbetar i gruvorna. Jag försäkrar: en av de "demokratiska" traditionerna i Afrika, svärfattlig som den må vara för oss svenskar, är kampen på liv och död stammarna emellan. Ett svart majoritetsstyre i Sydafrika skulle, enligt alla erfarenheter i det övriga svarta Afrika, resultera i en — förmodligen mycket blodig — uppgörelse stammarna emellan om vem som skall regera. Zuluerna kommer förmodligen att vinna och det är vad de övriga åtta stammarna fruktar.

För närvarande regerar alltså, som hjärtläkaren Christian Barnard så träffande uttryckt saken, den "vita stammen", som är den starkaste i Sydafrika. Men också den som inte växt upp med de afrikanska traditionerna i det svarta Afrika.

Fast den vet vad dessa innebär. Och det gör inte en svensk normalpolitiker, oavsett parti. Nu till utvecklingen.

Strategisk betydelse

Sydafrika är ett utvecklingsland. Fram till för något eller några decennier sedan var dess ekonomi nästan helt beroende av modernärnarna och gruvdriften. Idag är det annorlunda. Landet håller på att industrialiseras. Förutsättningarna är utmärkta. Här finns gott om råvaror och tillgång till mer i övriga delar av södra Afrika. 90 procent av en stor mängd strategiska mineraler i västvärlden finns här, t ex krom och vanadin — för att inte nämna guld, uran, diamanter och mycket annat. Import från hela Afrika söder om Sahel underlättas av att alla tunga transporter i stor utsträckning sker på sydafrikansk rullande materiel, eller åtminstone materiel som är beroende av reservdelar och service från Sydafrika. Energi finns. Kolgruvorna i Sydafrika har reserver som verkar räcka i flera hundra år. Av kol gör Sydafrika bensin — SASOL — som gör landet nästan oberoende av olja, i varje fall när Sasolburg är fullt utbyggt.

När det gäller olja har Sydafrika däremot en annan, strategisk eller snarare globalstrategisk, betydelse. Den som behärskar flottbasen Simonstown i Kap övervakar nämligen hela oljetraden från Gulfen till Västvärlden. Om Sydafrika har fått en svart, revolutionär marxistisk regering kan alltså ett beslut i Krent avstånga hela Västvärlden från all arabisk olja, med inte särskilt många timmars varsel — ett ganska isande perspektiv för den fria världen.

Sovjetunionens Afrika-politik är alltså ganska lätt att förklara. (Sveriges och de

stater som vill isolera Sydafrika är med dessa utgångspunkter svårare att rationellt förklara — press på Sydafrika kan man utöva om man är på platsen och har intressen som Sydafrika vill skydda, inte om man lämnat landet.)

Industrialiseringen

Det viktigaste och avgörande för en industriell utveckling är dock till syvende og sist tillgång till arbetskraft. Den finns i Sydafrika — och grannländerna. Men denna arbetskraft måste vara utbildad, man kan inte ta den från plögen eller herdestaven. Den måste kunna begripa tekniska instruktioner och reparera maskiner. I Sydafrika måste huvuddelen av industriarbetarna hämtas från de svarta grupperna. De måste alltså utbildas. De måste få en anständig lön, hyggliga bostäder, anständiga levnadsvillkor. När man har gett dem detta kan man inte neka dem medborgerliga rättigheter. Exemplet Iran — övriga paralleller och olikheter icke nämnda — har klart visat detta. I dessa rättigheter ingår också de politiska, att välja sina lagstiftare, sina beskattare, sina egna representanter.

Denna utveckling är igång. Utbildningen äger rum både i företagen och i utbildningsanstalter. Ett enda exempel: Sydafrika räknar med att år 1990 ha utbildat 5.000 svarta civilingenjörer. Ekonomiskt kan vem som helst, som kommer till Sydafrika (det märkligaste av allt är ju att det i Sverige anses opassande att besöka landet för att bilda sig en uppfattning: riksdagsmän förlorar förtroendet och SIDA-anställda hotas med att bli av med sina jobb i Lesotho för att de besöker Sydafrika) notera att de svartas levnadsstandard är ojämförligt mycket högre än grannländernas. Till och med på tidningsbilder från upplopp kan man notera att de är välklädda.

Soweto

Soweto beskrivs i svenska massmedia som en kåkstad, ett ghetto, fullt av ruckel. I själva verket är South West Town i Johannesburg en rätt nyligen uppbyggd, välplanerad förstad. Den är avsedd för svarta som arbetar i Johannesburg. Där saknas inte grönområden och storköp, skolor och sjukhus, inte heller el och vatten — även om de senare dras in av hyresgästerna själva. Många tusen svarta har friköpt sina hus. Soweto är en av Afrikas största städer med över en miljon invånare och den med den jämnaste bostadsstandarden. Ruckel och kåkar saknas helt. Svarta förtroendemän, som t ex borgmästare, finns också. Jag åkte dagligen under en lång vistelse i Johannesburg förbi Soweto och noterade både TV-antennerna och många bilar. Men brottsligheten är hög.

Soweto är endast ett exempel. Det finns många speciellt uppbyggda bostadsområden för de svarta i städerna, där svarta förtroendemän har kommunalt ansvar.

Hemländerna

I april 1985 meddelas också följande nyheter, som innebär att apartheid inskränks. Nästan alla sydafrikanska idrottsförbund kräver att all rasdiskriminering inom sporten upphör. Den del av Immorality Act som förbjuder blandade äktenskap och sexuellt umgänge mellan folk av olika hudfärg, skall slopas — ett grundskott mot apartheid, som kommer att uppröra de "verkrampte", framförallt boerna på landsbygden. Den 24 april meddelas i pressen i Sverige att även de hatade passlagarna ska uppmjukas. "Homelands-systemet" kommer tydligen inte att genomföras. Det innebär att efterhand som "Homelands" blir självständiga, de svarta som anses ha medborgarrätt där, ska förlora sitt sydafrikanska medborgarskap. Nu meddelas att de ska få behålla medborgarskapet, och att Homelands antagligen inte får någon full självständighet — ingen annan nation har erkänt de fyra som hittills fått formell självständighet. Ekonomiskt är de också beroende av Sydafrika, även om en viss industrialisering kan noteras. Investerare får därvid skatteförmåner.

Det är alltså odiskutabelt — utom kanske i svenska etermedia — att apartheid håller på att luckras upp. År 1985 är apartheid inte samma som vid Sharpeville-massakern på 1960-talet. Den är inte densamma som apartheid på 1970-talet. Apartheid 1985 är inte ens samma som den var 1984. Och en så omdömesgill man som Finlands Max Jakobson, utrikespolitisk rådgivare till president Kekkonen, ambassadör i FN och i Sverige, noterade nyligen efter besök i Sydafrika att apartheid antagligen om tio år kommer att vara helt förvittrat.

Vem vill hindra förbättringar?

Vilka har intresse av att förhindra den utvecklingen? Det finns två kategorier: en högerflygel av konservativa landsbygdsboer, som är djupt religiösa och åberopar Bibeln som stöd för rasåtskillnaden (de skulle bli fruktansvärt moraliskt indignerade om de finge veta att en svensk ärkebiskop kallat apartheid-anhängare för "kättare"); den andra kategorin är medlemmarna av African National Council. ANC var tidigare en ganska moderat organisation. Under senare år har den valt den väpnade kampen, och skickar in bombsprängare och andra terrorister i Sydafrika. Bomber och andra vapen, samt utbildning, har tillhandahållits i generös utsträckning av Sovjetunionen och östblocket. Pengar och humanitär hjälp har ANC fått bl a från nordiska länder.

Det bör noteras att ANC står för en revolutionär utveckling, med våld på programmet. Om Sverige och svenska politiska partier anser att det är i den fria världens intresse — och Sveriges — att Sydafrika får en sovjetstödd revolutionär regering, är den svenska politiken förklarlig. Om så inte är

fallet är politiken en avspeglning av föråldrade förhållanden, i dagens läge idiotisk.

Ett exempel på detta är den svenska regeringens ingripanden för att avbryta all kolimport från Sydafrika. En sådan åtgärd borde givetvis ha föregåtts av en utredning hur denna åtgärd drabbar svarta kolgruvearbetare. Har Sverige verkligen intresse av att dessa drabbas av arbetslöshet? Endast den som vill ha en lösning med våld av rasproblemen kan ha det. Sanktioner mot Sydafrika är ett överksamt och enfaldigt vapen. FN-sanktionerna från nästan hela världen blev ju utan verkan ens mot Rhodesia, med mindre än en kvarts miljon vita, och ett mycket mer utsatt läge.

Vem drabbas?

Sammanfattningsvis är det den ekonomiska utvecklingen i Sydafrika som kommer att ta död på apartheid. Industrialiseringen medför en framväxande svart medelklass, som kommer att kräva medborgerliga rättigheter. De ledande i näringslivet är starka och inflytelserika motståndare mot alla nackdelar som apartheidlagarna för med sig. Utvecklingen går fort.

Vad vi nu ser hända i Sydafrika är att ANC och andra som gärna ser en revolutionär utveckling, i stället för en evolutionär, funnit att tiden håller på att löpa ifrån dem. De försöker stoppa utvecklingen genom att hetsa skolbarn till skolstrejk — det är aldrig svårt — genom att mörda mot regimen lojala svarta förtroendemän och deras familjer, bränna ner deras hem, skrämja dem från samarbete. De ekonomiska svårigheter som torkan medfört underlättar. Sanktioner och sanktionshot, handelshinder och investeringsstopp är de tacksamma för. Sådant höjer priserna och ökar arbetslösheten.

Som avslutning vill jag citera ur en artikel i New York Times av den sydafrikanske författaren Alan Paton, känd för flera mot apartheid kritiska romaner, som "Järnhård är lagen". Den riktar sig till de krafter i USA som förordar bojkotter och investeringsstopp i Sydafrika (liknande uttalanden har också zulufolkets ledare hövdingen Buthelezi*, ärtlig och kraftfull ledare för arvingarna till det svarta härskarfolket under 1800-talet i dessa trakter, idag en nation på 5,4 miljoner, gjort).

Paton skriver: "Amerikanerna bör få veta att de kommer att bringa lidande till många svarta. Man hör ofta svarta sydafrikaner säga att det inte gör något, de är vana vid lidande. Men sådant kommer vanligen från talföra svarta som minst kommer att drabbas. Som kristen vill jag inte ha investeringsstopp. Att tro att hejda investeringar skulle få regeringen på knä är att tro på nonsens."

Sveriges insats i sammanhanget bör vara att på effektivaste sätt bidra till en omprövning av den nuvarande politiken.

Hans Plogvall

*En intervju med Buthelezi finns i Contra nr 6 1983, veterligen den enda på svenska.

DEBATT

Socialbidrag är inte socialism

I Contra nr 2 fanns en notis med ett uttalande av den norske politikern Fr Fr Gundersen. Han framförde bl a åsikten att det borde finnas möjlighet för socialbidragstagare att dra in på sina utgifter, t ex genom att köpa begagnade kläder. Och visst kan det låta rimligt att alla ska dra sitt strå till stacken för att minska de offentliga utgifterna, men är verkligen socialbidragen så väl tilltagna att de tillåter sådana nedskärningar?

Missuppfattningar

Gundersen uttalar sig visserligen om norska förhållanden. På goda grunder kan dock antas att dessa föga avviker från svenska. Även i Sverige är det en vanligt förekommande uppfattning, bland mer högerorienterade personer, att de belopp som betalas ut till socialhjälpstagarna är väl tilltagna. Många tror också att socialhjälp är något som betalas ut mer eller mindre urskillningslöst.

Ingetdera är fallet. Socialbidragen är i de flesta fall synnerligen snålt tilltagna. De möjliggör för individen att existera, men knappast mer. Inte heller är det så att de betalas ut speciellt lättvindigt.

Sjukintyg, eller intyg på att den hjälpsökande är aktivt arbetssökande, är ett obligatoriskt krav. Dessutom betalas bidrag bara ut om rätt till sjukkasse- eller arbetslöshetsersättning saknas. Normalt måste den bidragssökande göra slut på sitt sparkapital och avyttra kapitalvaror av större värde, exempelvis bil, innan bistånd kan bli aktuellt. Socialhjälpssystemet fungerar alltså som ett sista skyddsnet när inga andra alternativ återstår.

Socialbidragsnormen

Under 1984 var socialbidragsnormen för ensamstående i Stockholm 1525 kronor per månad, exklusive hyran, som också betalas. Den största gruppen av bidragssökande är just ensamstående. Motsvarande belopp för sammanboende var 2540 kronor. Pengarna skall räcka till: Mat och dryck, kläder och skor, el, tvätt och rengöringsmedel, reparationer, försäkringar, rekreation, telefon, TV-licens, tidningar, porton, kropps- och härvård, hobbies, studiematerial och fickpengar.

Nu hör inte socialbidragstagarna i Stockholm till de mest missgynnade. Ett stort antal kommuner tillämpar en socialbidragsnorm som betydligt understiger den som tillämpas i Stockholm. I vissa fall är normen endast 70 procent av Stockholms. I dessa kommuner har resultatet emellertid blivit att grundbeloppet måste kompletteras med ytterligare bidrag, t ex till kläder, vilka utreds separat. Förutom att de hjälpsökande tvingats utstå ett onödigt nagelfarande av deras hjälpbehov har de ökat administrationskostnaderna i praktiken inneburit en nettoförlust för inblandade kommuner. På vissa håll har man tagit konsekvensen av detta och höjt bidragsnormen, för att på

detta paradoxala sätt minska kommunens kostnader. Det är ju inte bara socialbidragstagarna som lever på socialbidragen. Även ett icke föraktligt antal kommunala tjänstemän har socialbidragen att tacka för sin försörjning. I Stockholm finns t ex omkring 450 socialarbetare och över 100 socialinspektörer. Tillsammans kostar socialkontorens personal kommunen cirka 120 miljoner kronor i årliga lönekostnader.

Effektiviteten är inte påfallande; omkring 600 personer betjänar 50.000 socialbidragssökande per år. I genomsnitt tar det alltså över två arbetsdagar att betjäna en bidragssökande — trots att varje sökande endast erhåller ett totalt bidrag på omkring 8.000 kronor. Den genomsnittlige bidragstagaren erhåller således bidrag endast under en kortare tid. Uppskattningsvis torde de sammanlagda administrationskostnaderna närma sig en tredjedel av de belopp som utbetalas.

Inte bara beloppens storlek varierar mellan olika kommuner. Även själva handhavandet av bidragsansökningarna skiljer sig åt. I praktiken är den hjälpsökande ofta hänvisad till den enskilde socialassistentens godtycke. Visserligen kan behandlingen av ett ärende alltid överklagas till länsrätten, men den som inte förmår att försörja sig kan på goda

Visst går det att spara pengar på att köpa begagnade kläder. Men slöseri i socialbidragssystemet ligger snarare i den stora administrationen än i de ganska snåla bidragens storlek.

BOK-NYTT

För Afghanistan

Under mer än fem år har ryssarna sökt krossa motståndsrörelsen i det våldtagna Afghanistan. Sovjet begär dessutom ett mord på Afghanistans historia. Beläget vid kulturernas korsväg är Afghanistan ett av den eurasiska kulturens ursprungsländer. En mängd fornyfynd har sedan andra världskrigets slut grävts fram av franska arkeologer och förvarats på Kabuls museum. Men sedan Sovjets invasion 1979 har allt inpackats i stora trälåror och fraktats till Sovjetunionen.

1979 fick ryska arkeologer av Tarakis prosovjetiska regim tillstånd att gräva fram sju kungagravår i närheten av ett ariskt tempel i Tellje Tepe i norra Afghanistan. Gravarna var fyllda med guld, vilket dock inte fördes till museet i Kabul, såsom avtalat var, utan till Sovjetunionen. Stöldgodset torde ha hamnat i Leningrad bland Eremitage's samlingar. Rysk propaganda framställer Afghanistan som ett underutvecklat land, utan historia, kultur eller egen identitet! Annat stöldgodset är 95% av Afghanistans olja och naturgas, som går i ledningar till Sovjet för att saluföras till Väst.

En litterär manifestation för Afghanistans frihetskamp är en nyutkommen antologi med essäer, noveller och dikter av 55 svenska författare. *För Afghanistan*.

Av stort intresse är ett par reseskildringar från Afghanistan före kriget (av Sigrid Kahle från 1953, av Jan Myrdal och Gun Kessle från 1965). Thomas Löfström berättar om "The road to Oxiana", Robert Byrons reseklassiker från 1937. Byron skildrar afghanernas stolthet och gästfrihet: "Här är äntligen Asien utan mindervärdeskomplex", tillägger han. De bjöd på temåltider, vindruvor, nötter och mullbär i välsköta rosensträdgårdar med samma självklarhet som befrielseströrelsen i krigets Afghanistan bjuder frilansjournalister från "Sviden" att dela sin knappa brödranson bland husruiner, brända åkrar och söndersprängda bevattningskanaler.

Ett annat gerillakrig i vår omedelbara närhet 1944-1957 tegs ihjäl i socialdemokraternas Sverige. Peeter Puide skildrar de skogsbrödernas envetna frihetskamp i Estland. In i det sista hoppades de att västmakterna skulle komma dem till hjälp och jaga bort inkräkarna. Men de misslyckades att informera Väst om krigsförbrytelserna. Och Väst fortsatte att låta sig duperas av Sovjet på den enskilda fredskonferensen efter den andra. Men nu har den sk Andropov-doktrinen givit klart besked. Brezjnevdoktrinen om de östeuropeiska lydstaternas skyldighet att upprätthålla det påtvingade kommunistiska samhällssystemet utvidgades

i Andropov-doktrinen till Sovjets självtagna rätt till intervention i små alliansfria grannländer för att "försvara sina gränser", dvs sluka det lilla landet för att själv bli ännu större.

Afghanernas frihetskamp gäller alla folks rätt till nationell självständighet, det gäller vår egen rätt till våra liv, vårt språk. Sovjet ut ur Afghanistan! Stöd svenska Afghanistan-hjälpen! Så manar redaktörerna av antologin. Lars Andersson, Lars Åke Augustsson och Jan Stolpe.

Astrid Wikmark

För Afghanistan. En svensk författarantologi. Askelin och Högglund. ISBN 91 7684 853 0. 205 sidor. C:a 94:-.

Polisernas krig

Curt Falkenstam, numera pensionär, men för inte så länge sedan informationschef på Rikspolisstyrelsen, har i sin bok *Polisernas krig* inte så lite att berätta om stridigheterna på en högre polisär nivå. Det handlar om ett krig på många fronter, till stor del uppkommet genom polisens förstatligande och Rikspolisstyrelsens bildande 1964.

Mycket känns igen sedan tidigare. Men i vissa fall, som t ex i avsnitten om förre rikspolischefen Carl Persson, ges en mycket bred skildring om en epok i svensk polis-historia. Politiska skandaler, en del större kriminalfall samt frågor om sambandet mellan IB och socialdemokraterna, bordellhärvan och sjukhushärvan liksom slaget om SÄPO är andra företeelser som Falkenstam behandlar relativt ingående.

Ibland känns titelns ord "krig" lite väl

främmande, stridigheter förekommer på alla nivåer bland alla instanser, utan att för den skull behöva kallas för krig. Men valet är författarens och kanske titeln bidrar till att locka till sig flera läsare. Vad det gäller förhållandet mellan justitieministern Lennart Geijer och Carl Persson kan man dock hålla med om att krig är en relevant benämning. Dessa två herrar drog inte särskilt jämnt med varandra. När man läst personbeskrivningen av förre rikspolischefen är det inte svårt att förstå varför han inte kunde komma överens med Geijer, som också var en surling på sitt sätt. Carl Perssons oerhörda betydelse för en välorganiserad och stark polis framhålls på många olika sätt i boken och bland poliserna var han mycket omtyckt. Man tyckte att man fått en stark och handlingskraftig chef som visste vad han ville och som sedan begärde detta. Med tidigare justitieministern Herman Kling gick det vägen, polisen fick så gott som alltid vad den begärde och ibland mer därtill. Med Geijer gick det inte lika lätt, men det var inte huvudanledningen till de bägges ovänskap. Boken berättar om åtskilliga andra stötestenar.

Boken avslutas förtjänstfullt med en kort polishistorik och innehåller också 8 sidor med bilder. Visst är det en intressant bok att läsa, men för den som redan tidigare följde med i stort medför den ingen större förändrad polisvärldsbild.

Roger Söderqvist

Curt Falkenstam: Polisernas krig. Askild & Kärnkull. 303 sidor. ISBN 91-582-0450-4. Cirka 72:-.

Ung i Sovjet

Sinikka Almgren heter en författarinna på vänsterkanten, som tidigare bl a gett ut en bok om sin relation till manssamhället.

Nu har hon gett sig på att berätta om ungdomar i Sovjetunionen under titeln *Ung i Sovjet*, ett tilltag som bara kan betecknas som förtäckt sovjetpropaganda — under täckmantel av objektivitet. Det hade varit hederligare om bokomslaget burit APK:s emblem, i stället för Liber förlags stiliserade "L".

Sinikka utnyttjar propagandistens alla knep. Liket en resebroschyr är framställningen späckad med positiva adjektiva. *Allt* är bra i Sovjet: Solen skiner, våningen är skinande ren, bokhyllan är vacker, kommentaren välvillig osv. Var för sig kan meningarna verka nog så oskyldiga, men sammantagna ger de en glättad och idealiserad bild av den sovjetiska vardagen.

Sinikkas förmåga att "glömma" den negativa sidan av sovjetsamhället är rent otrolig. Hon lyckas t ex helt förbigå det för sovjetmedborgaren ständigt närvarande problemet att komma över mat och andra konsumtionsvaror.

Även skolan i Sovjet beskrivs med samma schimära objektivitet: Till skillnad från den svenska skolan, vars ideologiska grund är demokratin, är den sovjetiska skolans uppgift att fostra till ett liv i ett socialistiskt samhälle där produktionsmedlen ägs gemensamt, förklarar Sinikka.

På omslagets baksida finns en bild, i svart/vitt, av författarinnan. Framför henne på skrivbordet ligger ett par glasögon. Männe det är dessa glasögon — med starkt rödkulörta glas, får man förmoda — som hon haft på sig under sitt besök i Sovjetunionen?

Anders Fjällström

Sinikka Almgren: *Ung i Sovjet. Liber. ISBN 91-38-61123-6. 185 sidor. C:a 104,-.*

Vett och vanvett

Arne Andersson, som under de senaste åren blivit uppmärksammad genom en rad intressanta och angelägna tidskriftsartiklar, har nu samlat åtta av dessa i bokform under den utmanande titeln *Vett och vanvett*.

Författaren är arbetarpojke och bildningsvägen till ett filosofiektorat i Göteborg har förmodligen inte varit alldeles lätt. Men beskrivelser häröver letar man förgäves efter. Han beundrar heller inte vare sig Skolöverstyrelsens behjärtade försök att i jämlikhetens namn sänka skolans kunskapsnivå eller den allmänna skendemokratiska föreställningen att i och för sig värdefull arbetslivserfarenhet meriterar för högre studier. Däremot erinrar han sig tacksamt sin barndoms skola, där ingen kom på idén att betrakta någon enda klasskamrat, många av dem statarborn, som "utslagen". I folkskolan lästes då ännu Selma Lagerlöf, Heidenstam och Sven Hedin: "Det var en underbar tilltro till våra fattningsgävor samtidigt som mycket få fick gå skolan mer än sju år". Några år senare satt han själv och skrev avhandling i "lyxämnet" teoretisk filosofi. Han tänkte stolt: "Folkhemmet, det är jag det."

Morfader såldes på auktion och denne och mormodern sattes i fängelse för en obetydlig skuld, hans mor och far hade bara några få år i skolan. Förnekar författaren nu sitt proletära ursprung? Nej, det gör han inte. En del av förklaringen till hans "osolidariska" brist på klasskampanda ligger just i uppväxtmiljön; arbetarna var vid tiden för hans skolgång — i början av fyrtiotalet — ännu föga påverkade av halvintellektuella marxister och förnekade inte det värdefulla i den borgerliga kulturtraditionen.

En av författarens hjältar, Alexander Herzen, Lenins motpol i Ryssland, som i individen såg historiens enda absoluta värde, var samtidigt socialist. Gemenskap och individualism utesluter inte varandra. Men det absoluta jämlikhetskravet undergräver kulturen. Anpassningen nedåt är inget demokratiskt ideal. Solidaritet får heller inte betyda "håll käften!"

Demokratins urartning är också kulturens förfall. Och här illustrerar författaren med Olof Palme, som under sin tid som eklektiskminister ville hindra begåvade elever att läsa "så snabbt de hann och orkade", om de tilläts göra det, skulle klyftorna i samhället ytterligare öka". Hans ideal tycks ha varit just den totala jämlikheten, som författaren efter en avgrundsgestalt i Dostojevskijs roman *Onda andar* kallar sjögelovism. En oförvägen motståndare till alla dylika nivelleringssträvanden är Föreningen för Kunskap i skolan, där Andersson själv är en av de ledande krafterna.

Den engelske sextonhundratalsfilosofen Thomas Hobbes sade: "Helvetet är sanningen för sent insedd." Hela denna bok är en varning för att, som Dostojevskij uttryckte det, ta "steget över kanten", det steg nämligen varigenom socialismen slår över i totalitarism. Kollektivismen kan bli ett instrument för att kontrollera och underkupa oss alla. Vad vi mest saknar i vårt konformistiska land är mod och moral, medvetenhet och mångfald. Hans eget ideal är den demokratiska humanismen.

Författaren ser i kärnfamiljen ett värn mot det växande statstyrniet. Därför dedicerar han sin bok till hustrun och de fem barnen.

Språket är en njutning, uttrycksfullt, levande och energiskt. Arne Andersson har nu dokumenterat sig som en framstående essäist.

Melker Johnsson

Arne Andersson: *Vett och vanvett. Timbro.*

Demokrati i facket?

Tage Sjödal är redaktör för *Fastighetsfolket*. Han har långvarig erfarenhet av fackföreningsrörelsen. Han granskar funktionärsväldet inom LO kritiskt och efterlyser en levande demokrati. Han nöjer sig inte med att som nu, blott *formell* demokrati ska tillämpas.

När grafikerna i januari 1984 hade en extrakongress nåddes ingen klarhet i förbundets märkliga affärer, trots att man samlats för att granska just dessa. Debatten på kongressen blottade de mest underliga beslutsordningar och beslutsvägar samt avslöjade funktionärsväldet i sin prydno. Förbundets topp har uppseendeväckande stora befogenheter. Överstyrelsen (som inte är detsamma som toppen) nödgas fatta beslut på underlag, som är lindrigt sagt bristfälligt.

Kongressen år 1982 avskaffade sitt beredningsutskott (tre förbundsfunctionärer plus fyra yrkesverksamma) och införde istället ett arbetsutskott bestående av förbundets heltidsanställda presidium. Inom facken är makten oerhört koncentrerad till förbundsledningarna. De blott vart femte är åter-

kommande kongresserna är föga mer än propagandajippon och inte en i realiteten fungerande medlemsförsamling.

Till skillnad från andra länders fackföreningsrörelser är förbundsledningen i ett svenskt fackförbund vald på livstid. Dess sätt att sköta sin uppgift granskas aldrig av kongressen. Det förklarar man med att funktionärerna måste ha anställningstrygghet. Som om medlemmarnas rätt att välja sina förtroendemän skulle stå i något motsatsförhållande till funktionärernas trygghet i jobbet. Det går ju bra i grannländerna, det går t o m bra inom TCO i vårt land, varför skulle det då inte gå inom LO-förbundet?

Enligt författaren lär en förbundsordförande ha sagt ungefär så här på en kongress: "Kommer det in en arbetare i arbetsutskottet, så avgår jag. Det kan skapa kaos och förvirring."

Arne Sundström

Tage Sjödal: *Vald på livstid? Tidens förlag. 83 sidor. Cirka 75,-.*

Tankens vägar

Mänskligheten stod vid ett vägskil menade Bertrand Russel, och tyvärr valde den fel, den valde Platons väg och inte Demokritos' och så försenades utvecklingen ett par tusen år. Naturligtvis är för Russel kristendomen den största boven i detta drama. Tage Lindboms uppfattning är ungefär den motsatta, han utvecklar den bl a i den lilla boken *Tankens vägar*.

Tankens vägar är en bok som kunde hört hemma i medeltidsfilosofin om det inte vore för alla referenser till senare tänkare som Descartes, Kant, Leibniz etc.

Lindbom eftersträvar en syntes mellan det teologiska tänkandet och det profanvetenskapliga, en förening av logiskt-empiriskt sökande och religiöst. Det är en brist hos vetenskapen att den inte kan bevisa Gud och samtidigt gäller det för teologin att säga det osägbara. Det är mycket i Lindboms resonering som inte stämmer för mig. I själva verket kan allt Lindbom säger vändas mot hans eget tänkande. Om profanvetenskapen lider av måttlös hybris kan man ju fråga vad Lindbom lider av när han vill överskrida de gränser vetenskapens självbesinning har stakat ut.

"Occams nominalism är en katastrof" spikar Lindbom fast. Andra har sett nominalismens seger som det största som hänt i den nyare tidens historia. Genom den blev reformation och renessans, den nya naturvetenskapen, liberalism och demokrati möjliga. Den medeltida striden om allmämbegreppen gällde vad som primärt existerade, begreppen, idéerna eller de enskilda, konkreta ting, begreppsrealisterna hävdade det förra, nominalisterna det senare.

I dag är det främst marxisterna som tänker

begreppsrealistiskt, det är "folket", "klassen", "klasskampen" som existerar som storheter ovanför verkligheten, inte de enskilda individerna och det oändliga myllret av konkreta, enskilda, ibland motsägelsefulla händelser. Även Tage Lindbom har och tycks alltid ha haft en tendens att tänka begreppsrationalistiskt, fast i riktningar motsatta marxisternas.

Naturligtvis kan Lindbom ha rätt i mycket, men han resonerar för allmänt och med alltför stor vilja att vrida alla motspänstiga fakta i sin riktning. Över huvud taget är jag tveksam till mycket av hans historiebeteckning och ofta saknar man detaljer, konkretion, rak, övertygande argumentering.

Men i ett åsiktsklimat trendkänsligare än klädmodets, där det viktiga snarare är att blåsa med modevinden än att tänka självständigt, äkta, autentiskt, där olika opportunisterna med obestämd relation både till skriv- och tankeförmåga snabbt upphöjdes till intellektuella bjässar, där framhärdar Tage Lindbom med att vara Tage Lindbom. En helt unik och helt otidsenlig tänkare. Redan det oerhörda tomrummet efter sådana människor räcker för att känna tacksamhet. Även om man inte är entusiastisk inför den aktuella boken, Tankens vägar.

Arne Andersson

Tage Lindbom: *Tankens vägar*, Norma, Borås, 78 sidor.

Samhällskritisk deckare

Lena Holfve har varit nämndeman i Stockholm. I det märkliga rättssystem vi har innebär

det att det går att klistra en partietikett på henne – (vpk). Alla nämndemän är nämligen nominerade av de politiska partierna.

Hon har skrivit en deckare som i förlagsreklamen uppgetts vara också samhällskritisk. Det är möjligt att boken håller som deckare – en som sällan läser böcker i den genren har naturligtvis svårt att bedöma den saken. Det är tempo i berättelsen och till slut sätter man fast en bov som åtminstone poliserna och åklagarna bara hade som perifert misstänkt. Det är väl så en deckarintrig skall byggas upp? Som läsare av deckare kunde man dock begära en mindre tontig språkbehandling. Förlaget kunde gott ha kostat på sig en språklig redigering och bearbet-

ning – uppenbart är att författarinnan har svårt att skriva redig svenska.

Låt oss efter dessa bistra ord gå över till en granskning av det samhällskritiska innehållet. Ansatsen är god. Att i romanens form kritiskt granska avarter inom rättssystemet. Hur åklagare och poliser skaffar sig förutfattade meningar och gör långtgående ingripanden i oskyldiga människors liv på just dessa förutfattade meningars grund. Hur skickliga manipulörer inom rättsmaskineriet får pressen att skriva precis vad de vill. Bara de journalister som skriver "snällt" får de tips som är nödvändiga för att ha något att över huvud taget skriva om i kriminaljournalistiken.

Mot bakgrund av författarinnans förlutna inom vpk är det måhända att förvåna över de rejilla rallarsvingar som riktas mot modet inom polisen att satsa på "brott mot staten" istället för brott mot allmänheten.

Den allvarliga delen i boken behandlar det slumpmässiga och godtyckliga i mycket av rättskipningen. Hur en trött nämnd (trött på grund av dålig luftväxling i rättegångsalen) inte orkar bry sig om den tilltalades invändningar. Hur åklagare och domare i många stycken är för svaga för att garantera en behandling som tar hänsyn till rätts-säkerhetsaspekter.

Ungefär 4 av 200 sidor i boken innehåller samhällskritiska synpunkter som tal att diskuteras – och som bör diskuteras. Det är dock förvånande att ett seriöst förlag som Rabén & Sjögren låter dessa sidor motivera att boken ges ut där istället för i den kioskdeckare där de övriga dryga 190 sidorna hör hemma.

Carl G. Holm

Lena Holfve: *Häktad på sagolika skäl*, Rabén & Sjögren, ISBN 91-29-56585-5, 197 sidor.

CONTRA 5 1985

Inför sommaren några tips om lämpliga produkter ur Contras sortiment som underlättar och förnöjer. T-shirts är naturligtvis en idealisk sommarlätt klädsel. Vi har f n fem olika utföranden i många olika storlekar. För den som tillbringar sommaren vid kusten rekommenderar vi "Sänk den!"-tröjan som hjälper till att förmedla en uppmaning till det allestädes närvarande (?) kustförsvaret. Efter doppet kan Du också torka Dig på en badhandduk med motsvarande motiv.

På bilens bakruta har Du naturligtvis dekalen "Sverige fritt från socialism". Och sedan kan Du på badstranden skriva brev till Palme, Feldt och grabbarna i kuvert med texten "Lätta (skatte)bördan". Se sidan 15 för närmare upplysningar!

Trevlig sommar!

...kommer i augusti